

Új Város

1.
szám
2006.
január

AZ ELSŐ
BÉKE NOBEL-DÍJAS
AFRIKAI NŐ

KÖRNYEZETVÉDELEM
ÉS DEMOKRÁCIA

- Az Élet igéje
5 Többet ér mindennél
 Társadalom
6 Természet- védelem és demokrácia
8 Hongkong után
 Életük tanúságával
10 Az egység és a béke útjain

- Párbeszéd
12 „Az egység bátorsága”
 Kultúra
14 A negyedik dimenzióban
 Fiatalok
16 Immár közel vagyunk

- Családi műhely
18 A szeretet művészete a családban
19 Családos gyermekeink
 Munkatársunktól
20 Reménysugarak Szibéria földjén

- Arckép
22 Az „ökumenizmus városa”
 Megkérdeztük
24 Internetről mindenkinek (1.)
25 Az előítéletről

Új Város

Közéleti kiadvány – ISSN 0865-0829

A Fokoláre Mozgalom lapja (www.fokolare.hu)

Kiadja: Új Város Alapítvány 1163 Budapest, Ágoston Péter u. 25.

Számlaszám: 11705008-20434836

Felelős kiadó: Tóth Ilona

Szerkesztőségi cím: 1163 Budapest, Kistereny u. 54.

Telefon: 328-0785. Fax: 403-5400.

E-mail: ujvaros@fokolare.hu.

Felelős szerkesztő: Bartus Sándor

Munkatársak: Arany Krisztina, dr. Bakacsi Viktória, Fábián Zsuzsa, Fábrí Andzsej, dr. Ferentzi Éva, id. Frivaldszky János, Himmer László, Hortoványi Emőke, Horváth Viktória, dr. Kiss Imre, Körmendy Klára, Maucha Kristóf, Nagy Péter, Riehl Zsuzsanna, Smohai Ferenc, Sudár Balázs, Szalai Simkó Hilda, Téglásy Klára, Tóth Judit, Tóth Pál, Vizsolyi László

Nyomdai előkészítés: Roko Art Bt.

Nyomtatás: Kapitális Kft. Debrecen. Felelős vezető: Kapusi József.

TESTVÉRLAPJAINK: Olaszország: **Citta Nuova (CN)**. Amerikai Egyesült Államok: **Living City**. Argentína: **Ciudad nueva**. Ausztrália: **New City**. Belgium: **Nieuwe Stad**. Brazília: **Cidade Nova**. Bulgária: **Nov Svjat**. Cseh Köztársaság: **Nove mesto**. Dánia: **Ny Stad**. Franciaország: **Nouvelle Cité**. Fülöp-szigetek: **New City**. Hollandia: **Nieuwe Stad**. Horvátország: **Novi Svijet**. Japán: **Uno**. Kanada: **Nouvelle Cité**. Kenya: **New City-Nouvelle Cité**. Kína: **San Sing**. Kolumbia: **Ciudad Nueva**. Korea: **Cumul**. Lengyelország: **Nove Miasto**. Libanon: **Ché Nouvelle**. Litvánia: **Naujasis Miestas**. Nagy-Britannia: **New City**. Németország: **Neue Stadt**. Pakisztán: **Hayat**. Portugália: **Cidade nova**. Románia: **Oraş Nou**. Spanyolország: **Ciudad Nueva**. Svédország: **Enad Värld**. Szlovákia: **Nové mesto**. Szlovénia: **Novi svet**. Uruguay: **Ciudad Nueva**. Venezuela: **Ciudad Nueva**.

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap üzletág

Előfizethető a Kiadónál

Éves előfizetési díj 2006-ra: **4000 Ft**. Támogatói előfizetés: **7000 Ft**.

Címlap: JOHN NG'ANG'A (New City Africa). **Hátlap:** MAUCHA KRISTÓF

Köszönjük Olvasóink leveleit, gondolatait, melyeket hónapról-hónapra eljuttatnak szerkesztőségünkbe, ezzel is gazdagítva újságunkat. Nem csak erről van szó: elsősorban arról, hogy amikor másokkal is megosztjuk véleményünket, közösbe tesszük egy-egy tapasztalatunkat, azzal lehetőséget adunk arra, hogy az Új Város újság minél inkább betölthesse feladatát, és a különbözőségben megvalósuló egység új kultúrájának fóruma és terjesztője legyen.

ÉRDEKTELENSÉG?

Létezik ebben az országban is. Sokszor megtapasztalom, és nem vigasztal az, hogy másutt is ez van, talán a civilizált világ zömében így élnek az emberek.

Sokan tudjuk, kevesen beszélünk róla, még kevesebben teszünk ellene, közöttük ott vagyok az első sorban.

Annyi minden rissz-rossz dolgot elolvastunk, sőt el is hiszünk. Minél halkabban súgod, annál hihetőbb, minél botrányosabb, annál olvasottabb. Néha valóban csak sablonokban gondolkodunk.

Aztán eszembe jut az Evangélium – „furulyáztunk, de nem táncoltatok” – és hirtelen választ találok kérdéseimre, élni akarom azt, amit megértettem.

B. Imre – Salomvár

MI MINDENRE JÓ AZ ÚJ VÁROS?

Elmaradt a betervezett utazás, ezért arra gondoltam, így most idejében és adventi csendben sikerül megírni a legfontosabb karácsonyi leveleket.

Mi lett az emberi tervezésből? A szokásosnál is több váratlan látogató, a szokásosnál is szomorúbb helyzetét cipelve. Az egyik alkalommal már érezhető volt türelmem fogyatkozása. Amikor magamra maradtam, folytattam a levélírást, aminek az Új Város ez évi számaiból kerestem egy bizonyos „előszó” cikket. A keresés közben egy versen akadt meg a szemem. (H. I. Hangyás vers, 2005. szeptember.) Most mondott nagyon sokat nekem ez a pár sor, és a hamarosan megjelenő újabb váratlan látogatót „gyors elintézés” helyett szívből jövő kedvességgel tudtam ma-

Reskovits Ágnes

ÚJÉVI REMÉNYSÉGÜNK ALAPJA

JANUÁR VAN. Még frissen él bennünk karácsony légköre, az újévi elhatározások, miközben szemünk előtt peregnek a képek a világból is: szegénység, földrengés, háborúk, terrorizmus, gyűlöletkeltés egyes népek vagy bizonyos csoportok és emberek között.

„A Szeretetre van szükség” – gyógyírként hangzottak karácsonykor Chiara Lubich szavai – „arra, hogy Jézus nagy erővel térjen vissza, hogy új családot teremtsen, ahol a szeretet egyesíti a testvéreket. Olyan családot, mely kiterjed az egész földre.”

Az ünnepek sokunkban felfrissítették ezt a lelkületet, amikor ajándécsomagokat készítettünk a hajléktalanoknak, az idősek vagy betegek mellett töltöttünk bensőséges percek, különböző intézetekben vagy rokonaink közt. Akkor is, amikor néhány család bútorokkal és játékokkal rakott meg két teherautót, hogy egy cigány családot segítsen berendezkedni az új otthonában, miközben segítette a falubelieket is. Meg amikor egy-egy településen összefogtunk a szegények és magányosok fölkeresésére.

Bár mindezek apró lépéseknek tűnnek, ha széles körben megvalósítjuk, fényt és megoldást jelenthetnek a világ súlyos problémáira.

„Mindenkinek fel kell vállalnia a béke szolgálatát – mondja újévi üzenetében XVI. Benedek pápa –, és mindent meg kell tennie annak érdekében, hogy semmiféle hamisság ne férközzön az emberi kapcsolatokba.”

Mégis azt tapasztaljuk, hogy „sokunk életét a szétszórtság, a reménytelenség, a pillanatnyi előnyöket kereső anyagiasság és karrierizmus, a jövőtlenség érzése és a depresszió jellemzi” – ahogy azt a Magyar Katolikus Püspöki Kar újévi körlevelében írja. „Nehezen jutunk átfogó, derűs életszemléletre... Jé-

zus azonban nem csüggedésre, hanem reménységre hívott meg minket” – figyelmeztetnek püspökeink. „Isten színe előtt minden ember élete és az egyes nemzetek élete is igazi érték. A mai nemzedékre is nagy felelősség hárul, amikor ezt az örökséget hordozza. Ez az Isten színe előtti önbecsülés egyben a többi népek iránti tiszteletünk alapja is.”

„Leküzdeni a szegénységet, az anyagi gyarapodást lehetővé tenni, a magyar kultúrát és tudományt fenntartani, a magyar nemzetet határoktól függetlenül megtartani csak úgy lehet, ha mindegyikünk lelkiismeretesen végzi a maga feladatát” – hangsúlyozza Sólyom László köztársasági elnök is a január 1-jén hozzánk intézett beszédében. „Nagyon sok múlik rajtunk! – folytatja. Ezek a gesztusok sokkal többet jelentenek, mint pusztán anyagi támogatást, olyan erkölcsi erő ez, amelyre nem csak a bajban lehet építeni.”

2006-ban a „Testvériség Napjára” készülünk, melyet szeptember 16-án a Fokoláre Mozgalom tagjaival együtt fogunk megünnepelni, akik az egész világról érkeznek majd. A felkészülés időszaka, s maga a rendezvény is rendkívüli alkalom lesz arra, hogy ki-ki személyesen, és mint közösség is hozzájárulását adja, hogy a fentiekben említett nemes célok mielőbb megvalósulhassanak.

Bátorítsanak minket addig is a valóban pozitív, építő példák, amiket lapunk idei első számában találhatunk. Bepillantást nyerhetünk nemcsak a családok életébe, hanem a fiatalok közé és egy fokolárba, de a politikusok körébe is, akik az emberiség nagy családjának egységén munkálkodnak. A különbözőségek pedig a gazdagodásunkra szolgálhatnak majd. Minden kedves Olvasónknak békés, boldog új évet kívánunk!

rasztalni. Elmenetelek az azt mondta, hogy végigsírta volna az estét, ha nincs ez a beszélgetés.

Ha az idén is utolsó pillanatban tudom feladni a karácsonyi üdvözlőleveket, ha nem is lesz a szokottnál nagyobb külső csönd körülöttem, úgy érzem: az eddiginél nagyobb belső csendet és örömet hoznak számomra a várt és váratlan hangyáim”.

Ruszwurm Zsuzsanna – Nagykanizsa

Sudár Imre „Az abortusztabletta más lesz?” című cikke megrázó tényekkel és adatokkal világít bele a hétköznapi tudatlanságába, tájékoztatatlanságába, közönyébe. Pedig mi mindenben fordulhat meg néha egy ember élete! Szeretnénk összegyűjteni és az alábbiakban közreadni az erről szóló tapasztalatokat, hónapról hónapra.

SZÜLŐVÉ AVATÓDNI...

Legnagyobb gyerekünk keserves éveket élt meg kamaszkodásakor. Tehetetlenül néztük, és minden erőnkkel igyekeztünk megtartani a kapcsolatot vele. Közben egyre távolodott a család értékrendjétől, túl korán függetleníttette magát. Így történhetett meg, hogy egy karácsonyesti készülődés közben odasúgta: „Anyu, gyerekünk lesz”. Kicsi párja nála is sokkal védtelenebb volt.

Elindult a küzdelem az új életért, a külső és belső gyilkos erők ellen. Közben megéreztem, hogy fiunk, akinek sorra születettek testvérei, tőlünk „kéri az erőt” a megfogant gyermekért. A Fokoláre Mozgalmában is imahadjárat kezdődött, mi pedig felfegyverkeztünk minden lehetséges tudással.

Egy éjjel, mikor egyre közeledett a kitűzött abortusz dátuma, meg kellett értenem, hogy ez már nem, nem a mi döntésünk. Bármit is ajánlunk fel érte, csak saját szülei szívén áramolhat át a kicsi gyermek élete. Beleborzongtam, hogy ki is oltathják, ahogy Jézusét.

Ezután pár napra olyan kemény havazás jött, hogy szinte leállt a közlekedés. „Talán azért, hogy mégse kelljen holnap elutaznom?” – volt a fiatal anya első bízakodó kérdése. És ebben a bizonytalan pillanatban befutott a fiatalok egy közös jó barátja. Mikor az imáját és a segítségét kértem, kijelentette, hogy épp ezért jött. Nem telt bele egy óra, és fiunk sugárzó arccal újságolta, hogy nem lesz abortusz. Volt még miért megküzdeni ezután, de a gyilkoló szándék akkor megsemmisült.

A Jóisten tehetséges, szép gyermekkel lepte meg a fiatal szülőket és nagyszülőket.

Egy (nagy)mama

A KISHÚG

Szomszédunk, egy jókedvű fiatal család nagyon komoly próbatételt élt át. Két fiuk után megint gyereket vártak, és egyáltalán nem voltak felkészülve rá. Akkoriban a harmadik gyermeket még kíváncsiak tartotta a társadalom, ezért csak nyomós indokkal engedélyezték a magzat elhajtását. Ők fellebbeztek, és bizakodva várták, hogy – érveiket méltányolva – kivételt tegyenek velük. Az engedély meg is érkezett – csak hogy közben telt az idő, és a kismama túljutott a félidőn. Így született meg harmadiknak egy kislány, hamarosan mindenki kedvence.

Alig pár éves volt, amikor egyik kamasz bátyja szörnyethalt egy karambolban. Az édesanyát borzasztóan megrázta az eset. Ha nincs az a kisgyerek, aki sok figyelmet és gondoskodást igényelt még, talán bele is örült volna a fájdalomba.

Ha a szülőknek alig pár nap állt volna rendelkezésére, akkor örökre visszavonhatatlan döntés áldozatai lehettek volna.

Egy régi szomszédasszony

Egyik gyermekünkről hatévesen kiderült, hogy nem iskolaérett. Bár láttuk, hogy mindent később csinál, erre nem számítottunk. Még egy évig kellett óvodába járnia. Beszélgettünk nagyobb testvéreivel, akik tudatos szeretettel fordultak felé. Többet meséltek, játszottak vele úgy, ahogy a fejlesztő pedagógus javasolta. Közös öröm volt, hogy hétévesen elkezdhetette az iskolát. Számmunkra, szülők számára világossá vált, hogy több időt kell erre a gyermekünkre fordítani, foglalkozni vele, amire nem volt szükség a testvéreinél. Megváltozott a napirendünk. Nehezen ment a tanulás, és néha elvesztettük a türelmünket. Időnként szemrehányást tettünk egymásnak, mert a másik nem úgy foglalkozott a fiunkkal, mint ahogy azt egyikünk elképzelte. Bukások és újrakezdések között egyre nagyobb gyakorlatra tettünk szert, hogy készek legyünk egymást szeretni, és háttérbe szorítani sok mindent. Azért, hogy kiérdemeljük Jézus jelenlétét, a fényt, ami megmutatja a megoldást.

Most is elevenen él bennünk az, amikor két kisebb fiunk közül az egyiknek évet kellett ismételnie, és így néhány tanévet egy osztályba járt jobban tanuló öccsével. Sokan mondták, hogy egy életre meg fogják utálni egymást, de semmiképpen nem lesz jó hatással a saját fejlődésükre sem.

Meghallgattuk a jó szándékú tanácsokat, és hittünk abban, hogy mérlegelve az összes körülményt, a házasság szentsége és Jézus jelenléte közöttünk megmutatja a helyes utat, amin járnunk kell.

Beszélgettünk erről többi gyerekünkkel is. Azt mondtuk, nem feltétlenül a körülményeket kell megváltoztatni, inkább szeretettel kell megoldani az adott helyzetet. Ha valakinek könnyebben megy a tanulás, az nem a saját érdeme, mert ajánlékba kapta Istentől, amit most testvére javára kamatoztathat például. Láttuk és mondtuk, hogy a gyengébb osztályzatok mögött sokszor több, értékesebb munka van.

Úgy döntöttünk közösen, hogy a két fiú egy osztályba fog járni. Elmondhatjuk: a szeretet iskolája volt mindkettőjüknek, és örömmel látjuk, hogy testvéri szeretetük nem gyöngült, hanem erősödött ezekben az években. Önismeretük gyarapodott, és tudatosabb lett a szeretetük mások iránt is.

Emlékezetes marad számunkra az a történet, amikor a gyerekek belemarkolhattak a Mikulás édességgel teli zsákjába. És ez a fiunk mesélte utána, hogy egyszerre négy darab csokit fogott meg, de aztán csak egyet húzott ki, hogy másoknak is maradjon...

P. J. E.

Antonio Salinas: Perso nella Folla

TÖBBET ÉR MINDENNÉL

Chiara Lubich

„Emmánuel”, „Velünk az Isten”! Ezzel a rendkívüli közléssel kezdődik Máté evangéliuma¹. Jézusban Isten jött közénk. Ő az Emmánuel.

Az evangélium aztán egy még nagyobb, még csodálatra méltóbb ígérettel zárul: „En veletek vagyok mindennap, a világ végéig.”²

Isten jelenléte közöttünk nem korlátozódik egy történelmi korszakra, Jézus fizikai jelenlétének idejére itt a földön. Ő mindig velünk marad.

Hogyan lehetséges ez? Hol találkozhatunk vele?

A válasz Máté evangéliumának központi részében olvasható. Különösen azokban a versekben, ahol Jézus útmutatókat ad az általa alapított közösségnek, vagyis az egyháznak. Az egyházzal többször is beszél: Péterre mint sziklára építi, olyannak akarja, amelyet Igéje gyűjt egybe, és az Eukarisztia körül egyesül. Kinyilatkoztatja az egyház legmélyebb lényegét is: az egyház nem más, mint Jézus maga, aki jelen van azok között, akik az Ő nevében gyűlnek össze.

Ő mindig közöttünk lehet, így tehetünk szert az élő egyház tapasztalatára, így élhetjük meg az egyház lényegét.

Ha a Feltámadt Úr az, aki maga köré gyűjti, egyesíti egymással a hívőket, és saját testévé tesz mindannyiunkat, akkor minden megosztottság a családjainkban és a közösségeinkben az egyház arcát hamisítja meg. Krisztus nem lehet megosztott. Egy széttöredezett Krisztus felismerhetetlen, torz.

Ez a különböző egyházak és egyházi közösségek közötti kapcsolatra is érvényes. Az ökumenizmus fejlődése ráébresztett bennünket arra, hogy „sokkal több az, ami egyesít minket, mint az, ami elválaszt”. Ha léteznek is a doktrínának és a keresztény vallásgyakorlatnak olyan elemei, amelyekben még nem valósult meg a hit egysége, „mindannak alapja, ami egyesít bennünket, a Feltámadott Krisztus jelenléte”³.

Jézus nevében összegyűlni és együtt imádkozni, hogy megismerjük a keresztény hit gazdagságát és osztozzunk benne, hogy kölcsönösen bocsánatot kérjünk egymástól: ez az előfeltétele annak, hogy felülemelkedjünk a széthúzásokon. Kis kezdeményezéseknek tűnhetnek, de „semmi sem jelentéktelen, ami szeretetből történik”. A köztünk lévő Jézus lesz „egységünk forrása”, és megmutatja „az utat, hogy az egység eszközei lehessünk, melyet Isten akar”⁴.

Az Egyházak Ökumenikus Tanácsának Hit- és Egyházszervezet Bizottsága fogalmazta meg ezt a keresztények egységéért dolgozó Pápai Tanáccsal együtt. Ők ajánlották ezt az „életigét”, melynek anyagát egy dublini ökumenikus

Horacio Conde

csoport dolgozta ki. 1968 óta ugyanis a keresztények egységéért végzett imahét alkalmával mindannyian ugyanazt az „életigét” éljük. Az egyházak közötti teljes és látható közösség felé tartó út reménye és jelképe ez.

Mit jelent egynek lenni Jézus nevében?

Azt jelenti, hogy Őbenne vagyunk egy, az Ő akaratában. Tudjuk, hogy leghőbb vágya, melyet parancsában is kifejez, az, hogy kölcsönös legyen közöttünk a szeretet. Ezért akik ketten vagy hárman készek így szeretni egymást, és képesek mindent háttérbe szorítani azért, hogy kiemeljék az Ő jelenlétét, azok körül minden megváltozik. Jézus így beléphet otthonunkba, munkahelyünkre, az iskolánkba, a parlamentbe és a stadionba, és átforgalmazhatja ezeket a helyeket.

Jelenléte fény lesz, megmutatja a problémák megoldását, ötleteket ad ahhoz, hogyan nézzünk szembe különböző személyes és társadalmi helyzetekkel. Bátorságot ad, hogy végbevigyük, amit elhatároztunk. Kovász lesz az emberi élet minden területén.

Lelkileg, de valóságosan ott lesz a családokban, a gyári munkások között, a műhelyekben, az építkezéseken, ott

lesz a parasztokkal a földeken, a kereskedők között, a szolgáltatásokban dolgozó alkalmazottak között, mindenütt.

Jézus, aki a folytonosan megújított és kinyilvánított kölcsönös szeretet révén közöttünk él, ismét jelen lesz a világban, és megszabadítja azt modern rabigáitól. A Szentlélek pedig új utakat nyit majd meg.

Tapasztalatunk alapján Isten iránti hálával elmondhatjuk, hogy mennyire igaz, amit sok évvel ezelőtt írtam: „Ha egyek vagyunk, Jézus közöttünk van. És ez a fontos. Többet ér minden más kincsénél, melyet szívünkben őrzünk: többet anyánknál, apánknál, a testvérünkénél, gyermekünkénél. Többet ér az otthonunknál, a munkánknál, mindennél, amink csak van, többet egy nagy város – mondjuk Róma – műkincseinél, többet üzleti ügyeinknél, többet a természetnél, a rét virágainál, a tengernél, az ég csillagainál, többet ér a lelkünkénél!”

Milyen hatalmas tanúságot adhat a világnak, ha a kölcsönös evangéliumi szeretet valósul meg pl. egy katolikus és egy református, egy ortodox és egy örmény között!

Éljük meg tehát ma is, szeretetben azt az életet, amit pillanatról pillanatra kapunk Tőle.

A testvéri szeretet alapvető parancsolat. Ezért minden értékes, ami az őszinte testvéri szeretet megnyilvánulása. Semmit nem ér, amit teszünk, ha nincs meg benne a testvérek iránti szeretet, mert Isten Atya, aki mindig és kizárólag gyermekei ügyét viseli a szívében.

Éljünk úgy, hogy Jézus mindig velünk legyen, és így elvi- gyük Őt a világba, mely nem ismeri az Ő békéjét.

**„Ahol ketten vagy hárman
összegyűlnek az én nevemben,
ott vagyok közöttük”**

(Mt 18,20)

¹ vö. Mt 1,23

² Mt 28,20

³ A keresztények egységéért végzett imahét útmutatója, 2006. január 18–25., ed. Róma, 2005, 7. o.

⁴ u.o., 10. o.

TERMÉSZETVÉDELEM ÉS DEMOKRÁCIA

Wangari Maathai, kenyai tanár, a környezetvédelem élharcosa és a Green Belt Mozgalom (ONG) alapítója az első afrikai asszony, aki – 2004-ben – megkapta a Béke Nobel-díjat. Társalapunkban, a New City Africa magazinban megosztja velünk eszményeit, meggyőződését és élettapasztalatát.

ÖN AZ ELSŐ AFRIKAI NŐ, aki megkapta a Béke Nobel-díjat. Így a világ tizenkettedik asszonyaként részesült ebben a rangos jutalomban. Mit jelent ez Önnek?

– A Béke-Nobel semmi máshoz sem hasonlítható elismerés. Egy hosszú, igen hosszú küzdelemnek az elismerése a norvég Bizottság jutalma a munkánkért. Úgy vélem, hogy a Bizottság eltért a megszokott irányvonalától, amikor rávilágított

arra, hogy a demokrácia kapcsolata a környezet harmonikus fejlődésével és békéjével az emberi biztonságról vallott felfogásunk kritikus pontja. Hiszem, hogy békét gyümölcsöző munkánknak az elismerésével azt a meggyőződését szeretné kifejezni, hogy a környezet védelme és helyreállítása hozzájárul a békéhez.

Mindig tudatosítottam, hogy a célunk nem pusztán az, hogy fákat ültessünk; sokkal inkább az, hogy növeljük az emberek felelősségérze-

tét a környezetükért és azért a társadalmi rendszerért, amiben élnek, hiszen ettől függ a boldogulásuk és a jövőjük. A Nobel-díjjal méltányolják a nők küzdelmeit is, amiket jó néhány országban folytatnak, bár ezek a küzdelmek sokszor észrevétlenek maradnak. Látom, hogy mindenütt el akarják ismerni a béke és a demokrácia szószólóit is. Ilyen intézményeknek mind meg kéne kapnunk ezt a díjat, hogy erőt merítsünk belőle – mivel elismerték közös álmunkat – és hogy megvalósítsuk, amit a Bizottság tőlünk vár. Ezzel a díjjal sikerült felhívnom a világ figyelmét.

– A *Green Belt Movement* civil szervezet, amelyet 1977-ben alapított Kenyában, 25-30 millió fát ültetett el szerte Afrikában. A természet- és környezetvédelemért való buzgósága még abból az időből származik, amikor az ökológiai szemléletnek elég csekély jelentősége volt ezen a hatalmas földrészen, sőt kormányaink szemében is. Miért alapította a *Green Belt Movement*-et, és mely országokban van jelen?

– Mindig szerettem a természetet, de a hetvenes évek körül tudatosodott bennem, hogy milyen szoros összefüggés van az emberek életmódja és környezetük között. Amikor a Kenyai Asszonyok Nemzeti Tanácsa (*National Council of Women of Kenya*) hivatalnok voltam, számta-

A Green Belt Mozgalom archívumából (2)

lan falusi asszony keregett fel szükségleteivel. Elmondták például, hogy nincs elég tűzifa, nincs tiszta ivóvizük, kevés az élelem, különösen a tápláló élelmiszer. Láttam mindezek közös gyökerét, azt, hogy lepusztulóban van körülöttük a környezet. A fa jó megoldásnak bizonyult, mert közvetlen hasznára van a háziasszonyoknak, és segít helyreállítani a felborult ökológiai egyensúlyt. Elkezdtem velük dolgozni. Facseteteket neveltünk, majd magánterületeken ültettük el őket, így a tulajdonosok ellenszolgáltatásából kis bevételhez is jutottak az asszonyok.

1986-ban az *Egyesült Államok Környezetvédelmi Programja* (PNUD) arra bátorított, hogy módszerünket és tapasztalatainkat adjuk át hozzánk hasonló szervezeteknek máshol is Afrikában. Így indult a *Pan-African Green Belt Network*, amibe számos ország szervezete csatlakozott, és magáévá tette a *Green Belt* eszmeiségét, például Etiópiában, Ugandában, Ruandában, Mozambikban és Zambiában.

Nagy örömmel láttuk növekedni művünket. Tapasztalatainkat továbbra is megosztjuk majd szélesebb körben, Afrikában, és azon kívül is.

– „A tartós fejlődéshez, a demokráciához és a békéhez való hozzájárulásáért” ítelték Önnek a díjat. Mit tehet egy ökológiai mozgalom ezekért az értékért?

– A környezet és a demokrácia között mindig szoros összefüggést láttam. Amikor környezetről, környezetvédelemről beszélünk, általá-

ban a természeti javak gondos kezelésére gondolunk, amivel jobb életminőséget teremthetünk magunknak. Ezekhez az erőforrásokhoz éppen ezért tisztán szeretnénk hozzájutni. Méltán hisszük, hogy jogunk van a tiszta és egészséges környezethez, ám ehhez demokratikus kormányra van szükség, mely tiszteletben tartja és elfogadja ezt egyéb jogainkkal együtt. A létfenntartás sem biztosítható demokratikus társadalmi rendszer nélkül. Különben az embereknek vetélkedniük kell a természeti javakért. Nem enyhítünk a szegénységen, míg meg nem találjuk az erőforrásaink fenntartható felhasználásának a módját. Amikor szegények az emberek, nem gondolnak arra, hogy vajon cselekedeteik hosszú távon milyen kihatással lesznek az erdőre, folyókra, rétre, állat- és növényvilágra.

Valahányszor tönkremennek, vagy kimerülnek ezek a források, a szegény még szegényebb lesz.

Számtalan konfliktus támadt – mind a múltban, mind a jelenben – éppen az erőforrások kihasználása körül, a föld, az erdők, az ásványok, az olaj, a víz vagy a vetőmag miatt. Mivel a Föld erőforrásait továbbra is következtelenül és túlzó mértékben termelik ki, hozzáértő vezetés híján vagy anarchikusan kezelik, a konfliktusok mind gyakoribbak lesznek. Globális és helyi környezetünk védelme ezért olyan lényeges, ha tartós békét szeretnénk! Sorsdöntő most már, hogy mindenütt a világon tegyenek azért, hogy megforduljanak a környezetpusztító folyamatok és megszűnjenek az emberi életre, vala-

mint a többi élőlényre is veszélyes következményei. A Nobel-díj Bizottság megerősíti, hogy ezt a három területet egyetlen egységben kell látni, és ez nagyon fontos!

Ebben az időszakban, amikor Kenyát és egész Afrikát annyi megpróbáltatás éri, ez a díj a reménység jele. Bízom benne, hogy ösztönözni fog minket – a kormányt és a népet –, hogy Afrikának és az egész világnak jó példát mutassunk. Megmutassuk, hogy a jövő nemzedékre gondolva, a környezetünket veszélyeztető problémákat, amikkel szembe találkozzunk – lehetnek bármekkoraak –, mindig képesek leszünk megoldani. Ez az üzenetünk az afrikaiaknak és minden népnek: a megoldás problémáinkra belül van, mibenlünk.

Liliane Mugombozi
Hortoványi Emőke gondozásában

HONGKONG UTÁN

A WTO miniszteri értekezletén, 2005. december 13. és 18. között, sikerült közelebb jutni a Dohai Forduló agrárfejezetének a lezárásához, de sok részlet nyitva maradt még.

HONGKONGBAN HEVES TILTAKOZÁS kísért a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) decemberi csúcserőkezletét. A WTO által szervezett „Development Round” megbeszélés-sorozat a katarai Dohában indult két hónappal a hírhedt merénylet után, a „Világkereskedelmi Központnak” nevezett New York-i iker-tornyok ellen. A kezdet 2001-ben nagyon ígéretes volt: akkor úgy tűnt, megértik a leckét a fejlett ipari országok, vagyis hogy a terrorizmus felszámolásához nagymértékben javítani kell a nemzetközi kereskedelem szabályozásán.

A „gazdag” országok belföldi és export agrártámogatása, valamint a szegényebb országokat sújtó mezőgazdasági exportkorlátozások, melyek a gazdag országok felé irányulnak, a déli félteke népeit ténylegesen akadályozzák, hogy fejlődésnek induljanak, és megszabadulhassanak külföldi adósságaiktól. Sok esetben nem szorulnának „Észak” segítségére, mert ha külföldön piaci áron ér-

tékesíthetnék mezőgazdasági termékeiket, már az elegendő lenne.

Az ipari országok, miközben szabad kereskedelemről beszélnek, megadóztatják az importtermékeket, és erőteljesen támogatják saját exportjukat: az USA támogatja a gyapottermelést és -exportot, Japán és Korea blokkolja a rizsimportot, Európa támogatja a gabonafélék, a cukor-, a marhahús- és tejtermelést. Egy európai szarvasmarhára napi két dollár támogatás jut, több, mint amit a világon másutt a megélhetésükhöz sokan meg tudnak keresni.

A „Development Round” találkozói sajnos eddig kudarcra végeztek. A rászoruló országok koalíciója – Brazília vezetésével – inkább leszavazta a változásokat, mert véleményük szerint javulás helyett még rontottak volna a helyzetükön.

Észak képviselői pedig Hongkongban is a szokásos kártyákat játszották ki, sajnos: „eltöröljük ugyan az importadót, de nem a legfontosabb termékekre; vagy eltörölünk minden adót, de csak a legszegényebb országokban, és nem azoknál, amelyek valóban képesek exportálni”.

2001. szeptember 11. tanulsága mintha feledésbe merült volna. Ám nem pusztán érzéketlenségből. Évtizedek kialakult gyakorlata után megvonni a belföldi mezőgazdasági termékek támogatását, megfelelő előkészítés nélkül, súlyos következményekkel járhat. Ezt mutatják jelenleg a mezőgazdasági termelők széleskörű tiltakozásai, az uniós tárgyalások után. Olaszországban pél-

dául csökkentették a cukoripar támogatását, mely tizenhárom cukorfinomítót fenyeget azonnali bezárással.

Cseppet sincs ínyére mindez politikusainknak, hiszen a megoldást sürgető kérdésekhez társul még az olcsó kínai áruk problémája, az olajárak folytonos emelkedése, az euró és a dollár közötti árfolyamváltozás stb.

Korszakváltás idejét éljük, nem kétséges. A jövőben is összekeverednek majd mindenütt a különféle ágazatok termékei – akárcsak a múltban –, és olyan komoly termelési együttműködés alakulhat ki nemzetközi szinten az Internetnek köszönhetően, ami korábban elképzelhetetlen volt.

Ám a környezetvédelmi törvényekben, az Észak és Dél bérezési és jogrendszerében található hatalmas szakadék láttán – melyhez még társul a szabad tőkeáramlás is – egyre világosabban kirajzolódik egy új típusú világméretű „munkamegosztás”. Így lesz mindaddig, amíg az egyenlőtlenséget kiváltó feltételek meg nem szűnnek. Világproblémává lett tehát az, ami korábban társadalmi kérdés volt csupán. Olcsó kék melegítőivel Kína ellátja az egész világot; a fehérgalléros indiai hivatalnokok alacsony bére pedig aligha nem világméretű irodává alakítja Indiát: ezzel mindkét országnak óriási fejlődésre van kilátása.

Amikor elhárulnak az akadályok a mezőgazdasági termékek szabad kereskedelme elől – s erről megállapodás született újból Hongkongban, igaz, csak 2013-ra előirányozva –, akkor majd hasonló fejlődésnek indulhat Latin-Amerika és Afrika is. Együttal felkínálhatják területi és klimatikus gazdagságukat az egész világnak.

Az északi országoknak addig is fel kellene hagyniuk a Dél termékeivel szembeni helytelen versennyel – még ha nem is akarnának lemondani a

Előző oldalon: Hongkong látképe.

Fent: Mezőgazdasági dolgozók tüntetése.

Lent: Pillanatkép a WTO záróünnepségről

független élelmiszer-ellátás elvéről. Észak kevés munkaerőt alkalmaz ezeknek a termékeknek az előállítására, míg Délen a termelésben foglalkoztatottak többsége itt dolgozik...

Mindenképpen Észak marad még sokáig a világ pénzügyi és kereskedelmi intézője. Kínában, illetve Indiában sok vállalkozás ténylegesen amerikai és európai kézben van. Ugyanez érvényes a brazil és argentin mezőgazdaságra.

Észak továbbra is élen járhat az innovációban és a nem anyagi termésetű javak előállításában. Elég csak a kaliforniai ipar húzóágazatára, a filmiparra gondolnunk – ahol azért a jövő még sok meglepetést tartogathat.

Hogy megrázkódtatások nélkül valósuljon meg az átmenet, olyan nagy formátumú politikusokra lenne szükség a közeljövőben, akik mögé felsorakozhat egy nemzetköziségben gondolkodó polgári társada-

lom, aki tisztában van azal, hogy a történelem kerekét nem lehet visszaforgatni. Olyan meggyőződéses politikusok kellene, akiknél elsődleges a „közszolgálat”: vagyis segítik országukat a változásokban – miközben szem előtt tartják a többi nemzet érdekét.

Azaz olyan politikusokra lenne szükség, akik – Chiara Lubich szavaival – képesek „úgy szeretni a másik hazáját, mint a sajátjukat”. Ez a szeretet rendelkezik a szükséges finomsággal, mely a következetes és pozitív cselekvés feltétele. Olyan emberek kellene, akik kockára merik tenni

újraválasztásukat, jól tudva, hogy ha nem választják őket újra, többé nem lehetnek olyan eredményesek; és kell egy őket támogató, világos gondolkodású társadalom.

Vajon léteznek-e ma ilyen nagy formátumú politikusok? Többet is fel tudunk sorolni a múlt századból, például az egyesült Európa szülőatyjait, *De Gasperi*t, *Schumant*t és *Igino Giordanit*. Ők mind olyan politikusok voltak, akiknél az emberi adottságokhoz kiemelkedő lelki nagyság társult.

Véleményem szerint ilyen a közel-múltból például *Kohl* kancellár is, mert bár személyesen magas politikai árat fizetett, meg tudta ragadni a kellő pillanatot a két Németország egyesítésére. Vagy *Ciampi*, a még most is hivatalban lévő olasz köztársasági elnök, aki magatartásával pozitív nevelő hatást gyakorol népe közvéleményére.

Ezek a politikusok a közélet olyan szereplői, akik építik államukat, és vonzóvá tudják tenni a politikai elkötelezettséget a fiatalok szemében is.

Azt kívánhatjuk az egész világ számára, ha egyre több ilyen politikus legyen a gazdag és a szegény országokban, Északon és Délen ugyanúgy.

Alberto Ferrucci
Vizsolyi László gondozásában

AZ EGYSÉG ÉS A BÉKE ÚTJAIN

Sorozatunkban ez alkalommal magyar politikusok szólnak meg.

Téglásy Klára és Nagy Péter

RENDEZVÉNYSOROZATUNK CÍME a „Testvériség hete” lesz 2006 szeptemberében a Budapesti Sportarénában, melyről novemberi számunkban már szoltunk. Kérdezhetjük magunktól: nem utópia a „testvériség”? Ha körülnézünk, érezzük, tapasztaljuk, hogy életünk minden területén mennyire szükségünk van rá – a politikában és a közéletben különösen is –, mert „ez van leginkább kitéve a támadásoknak”. Így vélekedett erről *Igino Giordani (Foco)*, író, újságíró, és parlamenti képviselő, a Fokoláre Mozgalom társalapítója.

II. János Pál pápa segít, hogyan fogjunk hozzá a megvalósításához: „Mindenkinek a tiszteletteljes együttélésre, az egyetértésre, a testvériségre kell nevelnie lelkiismeretét és érzületét, mert e nélkül lehetetlen az egység és a béke útját járni”.

Megkérdeztük néhány közéletben résztvevő barátunkat, ők hogyan élik ezt mindennapjaikban.

Csépe Béla:

A politikával már korán kapcsolatba kerültem. A Fokoláre Mozgalomba feleségem révén kapcsolódtam be. 1989-től veszek részt a tényleges politizálásban.

Országgyűlési képviselő lettem 1990-ben, és örültem, hogy segíthetem az új magyar kormány nehéz munkáját. Irodámban ki volt függesztve az idézet, mely szerint „a politika a szeretet legmagasabb foka”. Ezt nem más mondta, mint *Igino Giordani*. Akkor is, és azóta is úgy gondolom, a politikában is azt kell képviselni, amiben hiszünk: a jobb jövőt, a sze-

retetet. A politika nem más, mint szolgálat, az emberek ügyeinek intézése. 2002-ben beteg lettem, de azóta a feleségem segítségével fölépültem már, és megteszem ma is, ami tőlem telik. Hiszem, hogy van értelme politizálni, sőt mindenkinek kötelessége, hogy erejéhez képest részt vegyen a közjó előmozdításában.

Csépe Béláné Cecília:

Az 1989-es rendszerváltozást mindig vártuk, tudtuk, hogy be fog következni, de nem hittük, hogy még a mi életünkben. Akkor nekünk természetes volt, hogy amit tudunk, amire lehetőségünk van, mindazt meg kell tennünk. Abban a helyzetben szükség volt rá, hogy megalakuljanak a pártok, ehhez pedig emberek kellettek. Próbáltunk segíteni.

Azóta tizenhat év telt el, nagyon nehéz helyzeteken, sok csalódáson mentünk keresztül, sok illúzió szerte-foszlott, kiderült, hogy nagyon eltérően gondolkodunk... De ezekkel a nagyon nehéz eseményekkel párhuzamosan nagy segítséget kaptunk, és ez a Fokoláre Mozgalom karizmája volt.

1993-ban eljutottunk férjemmel Rómába – akkor ő országgyűlési képviselő volt, én pedig a személyi titkára. Ott találkoztunk olyan politikusokkal, akik szintén a mozgalomhoz tartoztak. Itt kaptunk hírt az akkor megszületett Politikai Egység Mozgalomról. Lenyűgözött minket, hogy *Chiara* jelenlétében különböző pártokhoz tartozó olasz politikusok kötelezték el magukat az egyetemes testvériség megélésére. „Előbb vagyunk keresztények, azután tartozunk párthoz, s ez összeköt bennünket” – hallottuk az ottani politikusoktól.

Teltek az évek, elkezdünk politikusokkal, közéleti személyiségekkel rendszeresen találkozni. Együtt olvastuk el az életigét, erősítettük egymást, amire nagy szükség van, mert a politikában dúltak és dúlnak a viharok...

Nagyon nehéz megmaradni a szeretetben, az ember időnként menekülni szeretne. Meg kell tanulnunk, hogy a fájdalmas helyzetektől nem elfordulnunk kell,

családi fotóalbum (3)

hanem beléjük hatolni. Én erre, ha sikerül, csak azért vagyok képes, mert sok erőt kapok a mozgalmam önkéntes társaimtól, mert meg tudom osztani velük minden bánatomat, örömeimet.

Sokszor gondolok arra, mit jelenthet, amit Chiara az önkéntesekről mondott: „Nem a világból vannak, de a világban élnek. Szentté kell válniuk ott, ahol vannak. Tökéletesen kell tenniük Isten akaratát. Nem a világban végzett munka ellenében, hanem éppen az által.”

Szemerkenyi Réka:

Én is 1990 óta dolgozom ezen a területen, egy ideig a kormányzati munka sűrűjében. Pár éve ismét inkább az elméleti munka területén, és gyerekeimmel foglalkozva sokat dolgozom otthonról. Gyakran eltűnődöm: a politikában élni valójában azt jelenti, hogy figyelünk az idők szavára, érzékeljük a társadalom igényeit, vágyait, törekvéseit, aggodalmait és félelmeit. Megtaláljuk vajon a módját, hogy a jó célok, mindenki számára érthetővé válva, még több embert hívjanak maguk mögé? Érzékeljük a jót a láthatatlan, és sokszor álca mögé bújtatott folyamatokból? Mert el kell választani a rossztól, megtalálni a módját a jó támogatásának, a rossz megváltoztatásának. Megérteni a kimondatlant, megértetni a kimondhatatlant, hinni és megvalósítani a jót, felismerni és megakadályozni a rosszat, azért hogy megtörténjen egyszer a csoda: a rossz jóvá alakuljon át.

A közélet iránti érdeklődés mindannyiunk felelőssége. A politika viszont – hivatás! A közéletben mindenki feladata a jót tenni. Itt mind együtt vagyunk, de a politikában gyakran egyedül. Szent ez a magány, mert küldetésünk van, amiben egymásra találunk mind, akik ezen az úton járunk.

Szemerkenyi Réka és Ivanics István egy nemzetközi kongresszus szünetében.

Ilyesfélére gondolok esténként, amikor alvó gyermekeim arcát nézem a sötétben, mielőtt odaülnek a számítógép billentyűi elé, hogy megírják egy másnapi előadást, beszédet. Óvoda, bölcsőde, parlament, konferencia, előadás, vásárlás, játszótér, gyurmázás, esti mese, majd ismét a számítógép. Nem teljesen abszurd ez? Nem! A Jó keresése ugyanaz az óvodában, a politikában, a számítógépnél dolgozva. Az Örökkévaló szempontjából kiváltképpen...

Ivanics István

Az én életemben is nagy jelentősége volt a Politikai Egység Mozgalommal való találkozásnak. Életre szóló programot kaptam, kulcsot egy valóban új politika létrehozásához. Ez pedig új emberi alapállást jelent, hiszen új politika nem képzelhető el új emberi alapállás nélkül. Ennek fontosságára saját pártom katartikus napjait megélve döbbsentem rá.

Amikor már napok óta nem tudtam aludni, és nem tudtam másra gondolni, csak arra a szörnyű helyzetre, hogy amiért dolgoztunk, az mind tönkremegy, be kellett látnom erőim jelentéktelen voltát. Kicsiségemet elismerve ismét tudtam imádkozni. Saját legfontosabb feladatomat keresve, az Atya akaratát kutatva, örömmel találtam rá a jól ismert alapra: „elsőként szeretni”. Másnap már felszabadultan, ruganyos léptekkel tértem vissza képviselőtársaim közé. Szilárd volt bennem az elhatározás, hogy mindenkit barátsággal köszöntök, és őszintén figyelek rá. Akkor láttam, hogy sokan szenvednek, és örülnek a jó szónak, bármiről is essék az. A következő héten már többen megkerestek, kimondottan beszélgetés céljából. Néhány hét múlva az a képviselőtársam, keresett meg négyszemközti beszélgetésre, akit korábban súlyosan megfeddtem az általa alkalmazott, nem éppen tiszta módszer miatt. ■

„AZ EGYSÉG BÁTORSÁGA”

„Szeretetben és együtt lehet megoldani a problémákat!”
I. Teoctist ortodox pátriárka különböző egyházak püspökeit látta vendégül Romániában. Három kontinensről, a Fokoláre Mozgalom több mint negyven püspök barátja vett részt ezen a XXIV. ökumenikus találkozón, 2005 szeptemberében.

HAT ÉVVEL II. JÁNOS PÁL PÁPA látogatása után a Romániai Ortodox Egyház feje, I. Teoctist pátriárka és a szinódus meghívásának eleget téve a Fokoláre Mozgalom különböző egyházakhoz tartozó püspök barátai idén Bukarestben tartották találkozójukat. Egy olyan országban, mely több okból is hidat képez Kelet és Nyugat között.

A tizenhat nemzetből, hét egyház képviselőjében érkezett püspökök az egység karizmájának fényében olvasták az egyházatyák szavait. Ők arra hívnak, hogy „adjunk helyet a feltámadt Krisztusnak a kölcsönös szeretet által, hogy így gyógyítsuk be

a régi sebeket...” Ahol Jézus jelen van, ott megvalósulhat az egység, mert Ő felette áll a köztünk lévő különbözőségeknek – hangsúlyozták a résztvevők. A párbeszéd és a tapasztalatcsere alkalmat adott arra, hogy megtapasztalhassák a Feltámadott jelenlétét a mindennapi életben.

A püspökök felkeresték Bukarest latin és bizánci rítusú katolikusai mellett az anglikán, a református és az evangélikus egyház közösségeit is. A vasárnapi ortodox liturgiára Teoctist pátriárka hívta meg a püspököket.

A TV és rádió által is sugárzott prédikációjában a kilencvenéves pátriárka az „egység bátorságáról” szólva megindító felhívással fordult a hallgatósághoz: „Krisztus szavára vessük ki újból a hálót, hogy Jézus hívására elsőként mi, és egyházaink válaszoljanak! Tegyük közösen tanúságot az örökké egy Szentháromságról!”

A püspökök és metropoliták jelenléte igen nagy örömmel töltötte el Teoctist pátriárkát. Az óhajtott egység jeleként adta ajándékkul Vlk bíborosnak az első román pátriárka, Miron Cristea mellkeresztjének másolatát.

Később így nyilatkozott: „Véleményem szerint e mozgalom fontossága és a belőle fakadó gyümölcsök Chiara Lubich személyének tulajdoníthatók, annak a karizmának, mely oly széleskörű visszhangra talált a világban. A mi egyházunk hívei számára is nagyon szép példa. Így konkrétan és sokkal hatékonyabban tudunk dolgozni egyházaink egységéért.”

A Romániai Katolikus Egyház Püspöki Kara jelenlétében tartották meg a Fokoláre Mozgalom „nyílt estjét”, ahol Serafim Joanta, a Romániai Ortodox Egyház metropolitája így fogalmazta meg találkozójuk célját: „Mi a Fokoláre Mozgalomhoz közel álló püspökök vagyunk, és ahogy magunk között mondani szoktuk, akkor is, ha teológiai témákkal foglalkozunk, elsősorban nem teológusokként vagyunk együtt, és nem teológiai előadásokat tartunk. Célunk az, hogy egymás legmélyebb tiszteltetésével megéljük a testvéri-

„A Feltámadott jelenléte népe körében: középpontja az egyházi életnek és alapja közös tanúságtételünknek” – hirdette a bukaresti találkozók címe. Jézus ígérete szerint jelen van ott, „ahol ketten vagy hárman összejönnek” az Ő nevében. Jézusnak ebben a titkában látják a püspökök a Krisztus Egyházában megvalósuló egyre teljesebb közösségnek és a hit továbbadásának az útját a jelen korban.

CN (4)

séget, a közösséget és a szeretetet. Ha biztosítottuk a szeretetet, akkor erről az alapról indulva a teológiáról is beszélünk, de már egészen más perspektívából.”

A pátriárka pedig ezekkel a meglepő szavakkal fordult a jelenlévőkhöz: „Azt látjuk, hogy a világ egyre távolodik Krisztustól és hiányzik a szeretet... Sajnos meg kell állapítanunk, hogy még messze vagyunk attól, hogy a mi megváltó Jézus Krisztusunk tökéletes szolgálatával közösen tehes-

sünk tanúságot. Szeressük egymást, hogy ugyanarról az ígéről tehesünk tanúságot... Ezekben a napokban volt alkalmam különleges dolgokról hallani... A fiatalok éneke és tanúságtétele eszembe juttatta, milyen hasznos lenne nekünk, püspököknek és az egyházainknak is, ha ezzel a lelkiülettel pontról pontra végig tudnánk nézni a bennünket keserűséggel eltöltő problémákat. Nagyon őszintén mondom, mert előttem vannak a görög-katolikus püspökök, akikkel szem-

ben mi, a Romániai Ortodox egyház elismerjük, hogy messze vagyunk az igazságosságtól és az igazságtól, de főleg a krisztusi szeretettől. Az előttünk tanúságot tevő fiatal testvéreinknek példáját követve, próbáljuk meg mi is megkeresni a még nyitott kérdésekre a választ. És meg is fogjuk találni, ha akarjuk! Ha bátran nekilátunk, akkor biztos vagyok benne, hogy minden problémát sikerül megoldanunk.”

A görög katolikus és a román ortodox egyház közötti megoldatlan problémák – a kommunista rendszerben elvett egyházi javak kérdésének – ismeretében érthető, hogy a pátriárka szavai mélyen érintették a jelenlévőket.

Az átélt nagy események hatására érezhető volt, amint egy új karizma bevilágítja a teljes és látható egység felé vezető utat, és új lendületet ad a II. János Pál pápa és I. Teoctist pátriárka kölcsönös látogatásával megkezdett folyamatnak.

Így vált lehetségessé, hogy amit II. János Pál már nem érhetett meg, azt az erdélyi katolikusok megláthatták. Hat évvel ezelőtt, a Szentatya hitt bennük is, abban, hogy képesek lesznek szeretetté alakítani csalódottságuk fájdalmát. Hitt abban, hogy a szeretet a maga idejében meg fogja hozni méltó gyümölcsét. A magyarokat illető – nehéz szívvel meghozott – döntésében ott volt az egész keresztény világ iránti odaadó szeretete, és ezzel mindenkinek példát adott a szeretet hősiességéről és az egység bátorságáról.

Összeállította: Vizsolyi László

– Hol tart az ökumenizmus Romániában?

– Lassúsága és visszaesései ellenére, az ökumenizmus halad előre. Nem sikerült még mindent megvalósítanunk, de a bátorság és kitartás útján járunk. A lelkiület, amit II. János Pál pápa itt, Romániában hagyott, mind a mai napig élő forrás, és mi merítünk belőle, amikor az egyházak közötti teljes közösségen munkálkodunk. Ő Romániát az Istenanya kertjének nevezte.

– Az ország nehéz időket él. Mi lehet a felemelkedés útja?

– Az imádság, továbbá a jó szándékú emberek és az egyház egészének összefogása. Számomra például rendkívül bátorító tény, hogy mennyi pénz gyűlt össze azoknak a családoknak, akik az árvizek következtében mindenüket elveszítették. Azt bizonyítja, hogy az emberekben mélyen ott él a szeretet és a szolidaritás.

I. Teoctist pátriárkát kérdezte a Citta Nuova munkatársa.

A NEGYEDIK DIMENZIÓBAN

„A legszebb, amit átélhetünk, a dolgok titokzatossága.” Alig száz éve tette közzé *Albert Einstein* a modern fizika alapját megteremtő relativitáselméletét. Az elmúlt esztendő az ENSZ erre emlékezve nyilvánította a Fizika Nemzetközi Évének.

ABERNI SZABADALMI INTÉZETNél dolgozott egy műszaki egyetemet végzett német fiatalember, a huszonöt éves *Albert Einstein*. A nem túl igényes állás megengedte neki, hogy a hivatali papírmunka mellett tanuljon, cikkeket írjon és elmélyült fizikai tanulmányokat folytasson. 1905 júniusában és szeptemberében jelentek meg egész tudományos munkásságát megalapozó írásai, köztük a relativitáselméletet bevezető két dolgozat. Szenzációt jelentő felfedezése forradalmasította a világról alkotott elképzelést.

Einstein felfedezésének lényege abban áll, hogy az idő, mely mindentől függetlenül, órával mérhető módon, abszolút szabályos ütemben múlik, és nekünk oly egyértelműen objektívnek látszik, valójában relatív. Vagyis a különálló háromdimenziós tér és egydimenziós idő egyetlen négydimenziós téridő szoros egységébe olvad.

Einstein megértette, hogy egyetlen nagy abszolút és változatlan létező van: a fénysebesség. A relativitáselmélet hatása nem értelmezhető a mi „nagy méretű” világunkban, ahol a sebességek elhanyagolhatóak a fénysebességhez képest. Ha azonban az atomnál kisebb részecskék lennének, és fénysebességgel közlekednének (háromszázezer kilométer másodpercenkénti, azaz kb. milliárd km-es óránkénti sebességgel), akkor kiderülne, hogy óráink szinte sohasem járnak együtt. Ha pedig mint tömeg nélküli részecske elérnénk a

fénysebességet, az idő megállna számunkra!

A későbbiekben Einstein kibővítette felfedezését és eljutott az Általános Relativitáselmülethez, melyben eljut az atomnál kisebb részecskéktől a világegyetemet szabályzó törvényekig.

Már *Newton* és társai is tudták, hogy a tömegek vonzzák egymást, azonban ez a vonzás nem érzékelhető a mi méreteink között. Ezzel szemben meghatározó szerepe van a csillagos ég hatalmas tömegei között. Ez magyarázza a bolygók pályáját, a bennünket földhöz kötő energiát, a tengerek ár-apály mozgását, és Földgömbünknek a pólusoknál tapasztalt benyomódását.

Einsteinnek – rendkívül izgalmas logikai fordulattal – a világegyetemre alkalmazott elmélete hallatlan változást eredményezett a csillagászatban is, mivel kiderült, hogy a gravitációs erő tulajdonképpen nem más, mint a téridő görbülete.

Természetesen a laikusok számára nem olyan egyszerű megérteni ezeket a tudományos elméleteket. Einstein egyszer azt mondta, hogy senki nem érti addig igazán, amíg a nagymamájának nem tudja elmagyarázni. Ő, a maga sajátos módján, így próbálta meg világossá tenni a Relativitáselmélet lényegét: Ha valaki egy órát ül egy gyönyörű hölgy társaságában, az neki csak egy pillanat. Próbáljon meg akár egy percet is a kályhára ülni, az egy óránál is hosszabbnak fog tűnni. Ez a relativitás.

De ki is volt valójában *Albert Einstein*? Egyszerre volt rendkívül bonyolult és meglepően egyszerű. Zsidó családba született, szülei azonban nem ápták a vallási hagyományokat. Az iskolában olyan komoly nehézségei voltak az írással és olvasással, hogy tanárai fejlődésében visszamaradottnak tartották. Feltehetően diszlexiás volt, sok más zsenihez hasonlóan (*Leonardo, Walt Disney, Picasso*).

Ahogy a matematikusok közt oly sokan, ő is szerette a zenét, sőt maga is hegedült. De ebben nem lehetett különösen tehetséges, mert *Chaplin* „kibírhatalannak” bélyegezte a baráti körben tartott fellépéseit.

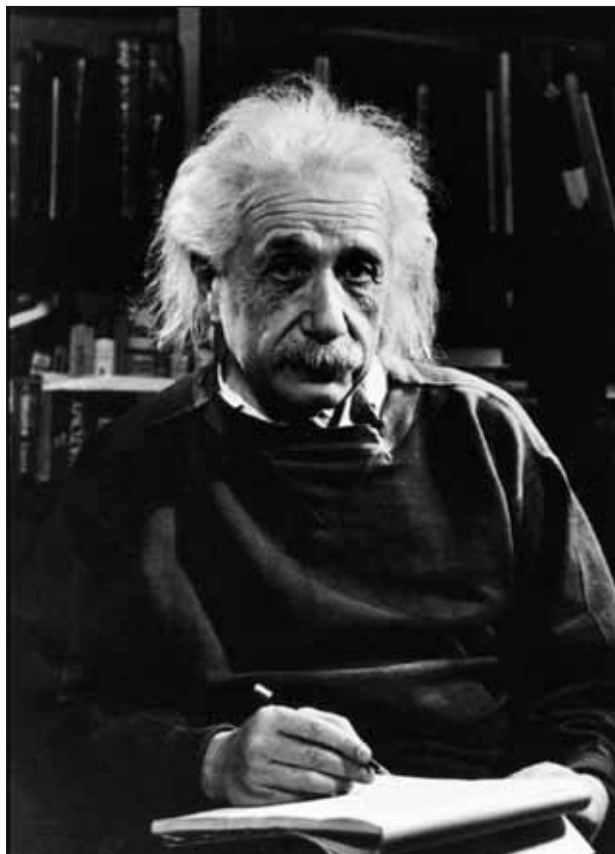

Nem szerette az iskolát, egyetemi vizsgáit is csak egy csoporttársa, a magyar *Grossmann Marcel* segítségével tudta letenni.

Túlsgóosan is gyenge egészségi állapota miatt a diploma után egy álló év pihenésre volt szüksége. A katonai szolgálat alól is ezért mentették fel. Nem szerette a sportot.

A Vajdaságban született első feleségével, a szerb *Milénával* kötött házasságából három gyermek született. Később elváltak, és Albert újra nősült. Második felesége *Elsa* nevű unokahúga lett.

Szenvedélyes pacifista volt és elkötelezetten támogatta a zsidók ügyét. Pacifizmusa azonban inkább táplálkozott egyszerű félelemből, amit a gyűlölet és kegyetlenség legkülönbözőbb megnyilvánulásai váltottak ki, semmint egy ideológiából. *Gandhival* és más neves közéleti személyiségekkel együtt támogatta a kötelező katonai sorozást ellenző kezdeményezést. A sors különös fintora, hogy éppen ő, a pacifista Einstein, írta alá azt a *Rooseveltnak* címzett levelet, mely felhívta az elnök figyel-

mét az atomenergia hadászati fontosságára. E levél hatására indult el a később japán városokra ledobott atombombagyártás programja. Később gyakran emlegette, hogy ez hibás lépés volt részéről. Azzal igazolta magát, hogy nem pusztító, ha-

nem elrettentő szándékkal készítették a bombát akkorkorban ugyanis majdnem mindenki bizonyos volt benne, hogy *Hitlernek* sikerülni fog atombombát előállítani. Lelkiismeretét azonban nem hagyta nyugodni a dolog. Így írt japán tudós kollégájának: „Nem vagyok abszolút pacifista, de mindig meggyőződéses pacifista voltam. Ez azt jelenti, hogy vannak helyzetek, amikor az erő alkalmazásához kell folyamodni... amikor az ellenség célja a felétel nélküli pusztítás.”

1955-ben nevét adta egy kiáltványhoz, mely arra hívta a nemzeteket, hogy a nukleáris fegyverekről mondjanak le. Még abban az évben, ötven évvel ezelőtt, az USA-ban halt meg. Hamvait, akarata szerint minden ceremónia nélkül elégették, és ismeretlen helyen szétoszták.

A józan észre alapozott szilárd erkölcsi alapokon állt, de nem volt vallásos. Ösztönös és mély, általa kozmikusnak nevezett vallásosság volt az övé, mely csodálattal szemléli a világ harmóniáját. Sok híressé vált mondása közül az egyik erre utal: „A legszebb, amit átélhetünk, a dolgok titokzatossága”.

Volt egy másik, hitvallásszámba menő megnyilatkozása is: „A tiszta tudomány és művészet bölcsőjénél mindig mély áhítat fogja el az embert. Aki nem képes csodálkozni, meglepődni, az szinte már nem is él. Mert kihunytt a tekintete. Még ha a félelemmel is keveredett, mégis a titok alakította ki a vallásosságot. Tudnom, hogy létezik egy megközelíthetetlen valóság, ismernem megnyilvánulásaiából a legmélyebb értelmet és a legragyogóbb szépséget – mert racionálisan mindez csak igen kezdetleges módon közelíthető meg –, nos, ennek a tudata és érzése az igazi áhítat: ebben az értelemben, de csakis ebben az értelemben, a legmélyebben vallásos emberek közé tartozom.”

Michele Genisio–Vizsolyi László

IMMÁR KÖZEL VAGYUNK

Sudár Balázs

Októberben, miközben az interjú készült *Bernáth Máriával*, aztán az Afrika-nap kapcsán is sokat gondolkodtam azon, hogy mi közünk van nekünk mindehhez. Mekkora távolság választ el minket ezektől a problémáktól!

A HIDEG SZÉL esőcseppeket csap az arcomba. Itt a tél. Sokszor eszembe jut az az Iringa, amelyről egy emlékezetes beszámolóban hallottam. Tegnap megnéztem a műholdképes térképen. Kis város Tanzánia közepén, növény borította dombok között, kis folyó szeli át, ami néhány száz kilométerrel odébb az óceánba ömlik. Semmi különleges. Minek nézem meg mégis ezredszer? Nem látok embereket, csak épületek sötétebb foltjait a völgyben. Oda kell képzelnem őket, a fejekben, a szívemben vannak. Nem azért, mert „mindenkit szeretni kell”, ez különben is nekem ilyen messziről, ismeretlenül nehéz. Ezeket az embereket mégis „ismerem”. Miért? Mert elméleti szinten, a világon bárkihez el lehet

jutni hat ismerősi kapcsolaton keresztül. Öt ismerősöm, aki megjárta Kamerunt, Kenyát és Tanzániát, jó kiindulópont.

Kézenfekvőbb magyarázatom is van: ők helyezték a fejembe, a szívembe ezeket az embereket. Ahogy gondoltam rájuk, rajtuk keresztül fontosak lettek az ottaniak is. Igen: most már létezik egy híd köztük és köztünk. Ez sokkal előbb, mint bármilyen egyetemi előadás, ők öten elhozták azt a forró, sűrű déli nyarat: szavaikban hallok a városok nyüzsgését, az óceán morajlását és a haladók nyöszörgését. Fura világ: örök nyár, mely magában rejt a „telet”. Érzéketlenek már nem lehetünk: ha valaki meghal, jó eséllyel egy barátom ismerősének az ismerőse vesztette el egy barátját!

2005. szeptember közepén a világ szinte összes országában sor került az Egyesült Világ Hétére, az Új Ifjúság mozgalom éves ünnepére. Ennek keretében a mozgalom tagjai – azok a fiatalok, akik szeretnék a kölcsönös szeretet szellemében konkrétan dolgozni a világ egységéért: a népek és emberek közti egyetértés megteremtéséért, a békéért, a szegénység enyhítéséért, a velük szimpatizáló fiatalokkal együtt – rendezvényeket, felvonulásokat, sporteseményeket tartottak.

Így került sor Magyarországon is az Afrika napra. Ezen a napon mintegy hatvan fiatal találkozott Budapesten, magyarok és Magyarországon élő afrikaiak. A program keretében megosztottuk tapasztalatainkat, ahogyan tenni próbálunk valamit e rendkívül szegény kontinens boldogulásáért.

Egyikőnk kint élt néhány hónapot Tanzániában, ő Közép-Afrikáról beszélt. Az afrikaiak a saját táncaikat, énekeiket adták elő, volt, aki az AIDS-es betegek gondozásában szerzett tapasztalatait osztotta meg velünk. A nap végén egy világméretű telefonos körkapcsolásban meghallgattuk Chaira Lubich üzenetét a fiataloknak, melyben bátorított minket, hogy a nehézségek ellenére is menjünk előre.

Láng Edit fotóalbumából

Meg kell értenünk saját felelősségünket. A nyugati világ egyre inkább teret hódít Európán kívül is, amiért aztán Afrikában – több évszázad után – újra szembekerülhet az iszlámmal. Ennek következményeit máshol már napjainkban is tapasztaljuk. Európa ismét magával ránthatja önpusztító életmódjába Afrikát, vagy elengedheti, hogy végre méltóságát és becsületét visszanyerje, szabadon cselekedjen. Tehetné ezt oly módon is, hogy közben nem tagadja meg Afrikától mindazt, ami- re valóban szüksége van.

A mai fiataloknak már természetes a kultúrák közti átjárhatóság, természetes más vallások jelenléte, és fogékonyabbak a párbeszédre. Az egészségügyi, technikai eszközök mellett ez az, amivel Európa a legtöbbet segíthet Afrikán. Ha a fiatalok ma ilyen lélekkel és természetességgel tevékenykednek ezért a konfliktusokkal, nyelvi, nemzetiségi és politikai határokkal teli kontinensért, a hagyományaiban mély, azonban sokszor véresen szélsőséges Afrikáért, akkor látok reményt.

A segítségre szükség van. De számunkra sincs visszaút: immár közel vagyunk. Mind felelősek vagyunk. ■

MÉGIS MEGBOCSÁTOTTAK

Az 1994-es népirtás Ruandában – melynek háttérében leginkább a tuszik és a hutuk közti etnikai konfliktus húzódott – több mint egymillió áldozatot követelt. Az anarchia légköre alakult ki a felnövekvő ifjúság és a passzív idősök között, akik túléltek a vérengzést.

Maximilian Nshimayezu szüleinek 1959-ben el kellett hagyniuk Ruandát; ő egy menekülttáborban született Burundiban. Jelenleg Budapesten, a Közép Európai Egyetemen (CEU) Emberi Jogokat tanul. Az Afrika-napon mondta el ezt a rendkívüli történetet, hogyan vált személyesen a kiengesztelődés eszközévé:

„Én is egy, a népirtás alatt eltűnt családból származom. Hogyan sikerült mégis újra elindulnunk a konfliktusok után? Úgy, hogy a Biblia szerinti egyetértést és megbocsátást tűztük ki célul.

Nem volt könnyű. Egy árvákkal és özvegyekkel teli országban kellett megteremteni újra az egyetértést. A keresztényeknek különösen nagy problémát jelentett, hogy még a templomban is sokan gyilkoltak. Egyik barátom elmondta, hogy soha többé nem akar misére menni, mert keresztapja – a kórus vezetője – meg akarta ölni, csak azért, mert ő tuszí. El lehet képzelni, milyen az, ha valaki ebben a konfliktusban megöli a feleségét, csak azért, mert nem ugyanabba az etnikai csoportba tartozik?

Hogyan lehet együtt élni, ezután? A burundi és az ugandai fiatalokkal egy kis találkoztól szerveztünk, ahol megosztottuk tapasztalatainkat az evangélium élésével kapcsolatban, azután pedig kórházakat, börtönöket látogattunk...

Ami most el akarok mondani, nagybátyám és családja történetéhez kapcsoló-

dik, amelynek egy része áldozatul esett a népirtásnak. Több mint ötven embert öltek meg közülük.

Egy civil projekt koordinátora lettem, melynek az volt a célja, hogy az áldozatok és a fogva tartottak későbbi békés együtt élését elősegítse. Egyik nap a munkám során meglátogattam egy fogvatartási központot Dél-Ruandában. A találkozás alatt döbbsentem rá, hogy akivel beszélek, éppen az a két ember gyilkolta le a családomat. Nem tudtam folytatni, otthagytam őket. Este eszembe jutott, hogy Jézus azt mondja: »bocsássatok meg egymásnak, és én is megbocsátok nektek«. Ez komoly kihívás volt számomra, és a nagybátyám családja számára is. Másnap reggel visszamentem ezekhez az emberekhez, és megkérdeztem tőlük, hogy szeretnék-e, ha a családom megbocsátana nekik. Nem értették a helyzetet, mert nem tudták, hogy én vagyok az egyik túlélő a családból. Mikor elmeséltem nekik, nagyon megdöbbsentek.

Végül megkértek, hogy menjek, és vigyem el bocsánatkérésüket annak a nagybátyámnak, aki életben maradt. Azután egyikük pénzt kért tőlem, hogy tudjon venni magának egy szappant. Adtam neki, majd két nap múlva meglátogattam a nagybátyámat, és megpróbáltam mesélni neki erről a két fiúról. Elsőre visszautasította a bocsánatkérést, de úgy döntöttem, hogy elviszem őt is magammal a börtönbe, hogy meglátogathassa őket. Mikor a fogvatartottak meglátták a nagybátyámat, nem akartak találkozni vele. Később mégis meggondolták magukat, és bocsánatot kértek. Nagybátyám pedig megbocsátott. Mióta kiszabadultak, ugyanabban a városban élnek, a nagybátyám szomszédságában.

Ez a tapasztalat is megmutatja, hogy lehet együtt élni a konfliktusok után. És azt is, hogy milyen nagyon nehéz ez. A keresztényeknek kell a békét közvetíteniük, úgy, hogy az evangélium szerint élnek.”

A SZERETET MŰVÉSZETE A CSALÁDBAN

Tóth Judit

Az otthon falain belül a legnehezebb talán megmaradni a szeretetben, mert senki sem lát, és nem igazán kell külső elvárásoknak, kihívásoknak megfelelni. Túl jól ismerjük egymást. Szokásainkat és viselkedési formáinkat nehezebb kontrollálnunk, ami aztán néha különböző gondokkal jár. A családnak mégis az a hivatása, hogy tanúságot tegyen saját maga és mások előtt arról, hogy lehetséges – folyamatosan újra kezdve – a kölcsönös szeretetet megélni.

AZ EMBER nem élhet szeretet nélkül” – állítja II. János Pál a Familiaris Consortio-ban, és ennek az igazságát saját bőrünkön tapasztaljuk meg mindennap. Ha valaki szeret minket, minden másodlagossá válik, akkor is, ha nehézség vagy fájdalom ér. Ha viszont az az érzésünk, hogy visszautasítanak, megtűrnék, elárulnak bennünket, akkor miénk lehet akár a világ összes kincse, belülről mégis boldogtalanok vagyunk. Az ember arra lett teremtvé, hogy szeressen és szeretve legyen.

A kölcsönösség szempontjából óriási erőforrás a családok életében Jézus új parancsa: „Úgy szeressétek egymást, ahogy én szerettelek titeket” (Jn 15,12).

A szeretet nem érzés, nem is csupán érzelem, hanem művészet. Ennek megértésében segítenek *Anna-maria* és *Danilo Zanzucchi*, az Új Család Mozgalom Nemzetközi Titkárságának felelősei. Bemutatják, hogyan lehet jobban megélni és alkalmazni a szeretetet a családok világában:

„Ennek a művészetnek egyik jellegzetessége, hogy elsőként akar szeretni. Ez sokszor azt jelenti, hogy le kell győznünk a lustaságunkat, a kényelmünket, amit épp előnyösnek vagy hasznosnak gondolunk. Azt jelenti, hogy felállunk az asztaltól, ha valami

hiányzik, vagy mi vesszük fel a telefont. Ha már este van, mindenki lefeküdt, és én észreveszem, hogy a vilány ég a másik szobában, akkor felkelek és leoltom. Nem várok a másikra, megteszem én az első lépést. Apró dolgok ezek, de képesek megváltoztatni életünket, különösen akkor, ha szeretetünk ingyenes, nem vár el semmit.

A szeretet művészetének következő jellegzetessége, hogy Jézust látja és szereti a másikban.

Gyakran, amikor nézeteltérés támad közöttünk, elhangzik egy nem helyénvaló szó, egy fáj-

dalmas megjegyzés, amit aztán bezárkózás követ, ösztönös visszahúzódság. Arra várunk, hogy a másik kezdeményezzen. Ha az Evangélium szerint akarunk szeretni, akkor túl kell, hogy lépünk a másik személyén, és emlékeztetnünk kell magunkat, hogy minden felebarátban Jézus él, különösen abban, akivel a házasság szentségi erejében osztjuk meg az életünket. Minden nap meg kell újítani a házassági szövetségünket, mind a kettőnknek. Tudnunk kell, hogy Jézus az, aki elsőként köti össze ezt a szövetséget...

És itt a személyes és a családi imádság nagy jelentőségén túl meg kell említenünk az eucharisztikus Jézus végtelen ajándékát. Ő szeretetből eledel lett, hogy belénk hatoljon, hogy önmagává alakítson át. Az eucharisztikus Jézus egységünk köteleke: a megfizetett és odaajándékozott isteni zálog, azért, hogy szeretetünk egyre igazabb legyen...

Isten szeretetében találjuk meg az erőt, a fényt, hogy ismét felfedezzük magunkat, és újnak lássuk a másikat is, mert nem a tettek számításának, hanem a lét.

Vannak elsőrendű értékek, mint például a házaspár közötti párbeszéd, amihez időre van szükség. Tudni kell helyet és időt teremteni az életünkben, hogy az ilyen együttlétekre mindig találjunk alkalmat. Egy fiatal házaspár mesélte, hogy gyerekeik miatt nem volt alkalmuk elmenni otthonról, ezért meghívták magukat vacsorára – saját lakásukban. Gyorsan elkészíthető ételt vásároltak, és a fektetés után, szépen felöltöztek, gyertyát gyújtottak, mintha étteremben lennének, és így oldottan, mélyen tudtak beszélgetni.” ■

CSALÁDOS GYERMEKEINK

Néhány hónapja ment férjhez a lányom. Fáradékony, és még nem igazán tudja megtalálni az egyensúlyt a munkahelye és a családi élet között, ezért gyakran főzők és takarítók náluk. Nekem ez természetes, mert így konkrétan tudok segíteni rajta. Férjem viszont más véleményen van, szerinte a fiatal pár kapcsolatának növekedését hosszútávon én akadályozom ezzel. Mit gondolnak erről?

R. S.

Az egyik lányunk körülbelül egy éve ment férjhez nekünk is, és távol lakik tőlünk. Mivel igen komoly munkahelyen dolgozik, bennünk is felmerült, úgy mint magánál, hogy segítsünk. Elgondolkodtunk közben azon is, hogy mi a legjobb módja ennek.

Benyomásunk szerint az ilyenfajta segítségnyújtás, amiről beszél, a házaspár kapcsolatára rossz hatással lehet hosszútávon, mert a maga kitartó jelenlétét méltán érezheti a veje betolakodásnak saját otthonába. A házaspárnak amúgy is egymás között kell felosztania a házimunkát, és csak ezután következhet, hogy mi segítsünk. Bennünk, szülőknél élnie kell a vágnak, hogy gyermekeink önálló és felelősségteljes emberekké tudjanak válni, ami csak úgy valósulhat meg, ha radikálisan elszakadnak a szülői háztól. Mert ha ez nem történik meg, akkor képtelenek megvalósítani önmagukat, és nem tudják kibontani az életükkel kapcsolatos tervet. Ha valakinek időnként sikerül egyedül

CN (2)

megoldania a problémás helyzeteket, ez mindenképpen fontos lépés lesz személyisége általános érlelődésében.

A szülőknél pedig épp az a feladata, hogy az elszakadást megkönnyítsék gyermekeiknek. Persze nem könnyű, különösen az anyáknak nem, akik kilenc hónap után szívük alatt hordták őket, és ezért hajlamosabbak rá, hogy szeretetük szinte kölcsönös birtoklássá alakuljon át.

Fontos, hogy a férjével növekedjenek a kölcsönös szeretetben, mert így egyre jobban megértik majd, hogy miben lehetnek ténylegesen a fiatalok segítségére.

A szeretetből felajánlott segítség nem birtokolja a másikat, nem furakszik be a lányok családi életébe. Nem arról van szó, persze, hogy ezentúl ne segítsenek, inkább arról, hogy meg kell találni pillanatról pillanatra a helyes módját ennek. Talán egy tanácsot fog jelenteni, ami lehet hasznosabb, mintha az egész lakást kitakarították volna.

A fontos, hogy Önben és a férjében mindig meglegyen – különösen a fiatal pár életének első szakaszában – az igazi szeretet, ami sohasem jelent tolakodást.

Maria és Raimondo Scottó

Irkutszk, 2005. szeptember

REMÉNYSUGARAK SZIBÉRIA FÖLDJÉN

Aradi Rita

*Az Evangéliumra alapozva épülnek
a kapcsolatok Irkutszkban, épül az Egyház,
szeretetten, sok-sok áldozattal.
Szerzőnk, munkatársunk összesen
hét évet töltött a távoli Oroszországban.*

AKILENCVENES ÉVEK VÉGÉN egy lengyel pap, Ignác atya bemutatta a kis irkutszki közösségnek Reginát és Terezát, akik Moszkvából érkeztek, az ottani fokolárból. Elindultak az első életige-találkozók, megpróbálták életre váltani az Evangéliumot. Majd 2000-től az alakuló közösséget egy szlovák fokolarinó pap, Péter atya segítette, az éppen megépült katedrális plébánosa. Jelenleg már Bakuban – Azerbajdzsán fővárosában, muzulmán környezetben – végzi lelkipásztori munkáját, közben ott is templomot épít.

Ősszel elhatároztuk Terezával, hogy meglátogatjuk irkutszki ismerőseinket, néhány családot és fiatait, akik idén nem tudtak eljutni a máriapolira. A Bajkál nevű transz-szibériai expresszrel utaztunk. Ez a híres vonat Moszkvából indul és csaknem nyolc napig tart, míg keresztülszeli a hatalmas országot. A vonaton három kocsi német és francia turistákkal volt teli, akik a fejedelmi szépségű Bajkál tóhoz tartottak.

Harmadik alkalommal utaztam Irkutszkba. Ezúttal új arcát mutatta a város: találkozhattam a szegénységgel az elesett emberekben és a

szegényes környezetben. Megérkezésünkkor egy ismerős lány várt bennünket, a tizenhét éves Mása, aki tavaly ott volt a máriapolin, és éli az életigét; felajánlotta nekünk a szállását. Egy volt kollégiumi épületben, ún. „kommunálkán” lakik a szüleivel. Két-három család él itt egy lakásban, külön szobákban, de a konyhát és a fürdőszobát közösen használják. Mindenkinek megvan a maga kis sarka, lábasa, tűzhelye... A lakás állapota szegényes, a legelha-

nyagoltabbak a közösen használt részek. Mégis örültem a lehetőségnek, hogy eggyé válhatok az itteni emberekkel, és megoszthatom az életüket – ha csak három napra is. Mása és szülei rendelkezésünkre bocsátották mindenüket, mindazt a keveset, amijük van.

Másával közelebből ismerkedtünk most meg, mesélt az élettapasztalatairól, útkereséséről: egyike azoknak a fiataloknak, akik csak véletlenül tévedtek be a templom kapuján. Később ismerte meg Péter atyát, aki hosszan követte és segítette, hogy megtalálja az útját. Örömmel újságolta, hogy a keresztelője három nap múlva, éppen a születésnapján lesz. Édesanyja muzulmán, Mása mégis úgy érzi, hogy neki a katolikus egyházban van a helye.

Odafelé, a vonaton egy orosz nyelvű kis könyvet lapozgattam a Szűzanya fatimai jelenéséről, melyben Oroszország jövőjéről és Szeplőtelen Szívének a tiszteletéről beszél. Elcsodálkoztam, hiszen az új irkutszki katedrális éppen az „Istenanya Szeplőtelen Szíve” tiszteletére szentelték fel 2000. szeptember 8-án. Mintha máris felragyogna a Remény, s kezdenének megvalósulni a

Szűzanya kérései ezen a távoli földön is?

Elsőként a jezsuitákat felváltó ferencesek építettek Irkutszkban katolikus templomot, 1820-ban. A mostani, modern stílusú új katedrális az Angara folyó bal partján, egy magaslaton áll. Eg felé irányultság mindig is az isteni közelséget és az Istenhez törő igyekezetet, az emberi élet célját szimbolizálta. Az épülettömeg szemből két imára kulcsolódó kezet formál, köztük a püspöki mitra, mint a pásztori hatalom jelképe. Felül összefogja mindezt a sugarakat vető kereszt, az isteni irgalmasság jele. A

harangok feliratai a bal oldali toronyban hű kifejeződései a nép kívánságainak és a jelenének:

A legnagyobbra ezt írták „Vedd oltalmadba családjunkat!” A másodikra: „A te hangod támassza fel a Hitet, a Reményt, a Szeretetet, és az Egységet!” Majd: „Jöjj Szentlélek, és teremtsd újjá a szibériai föld lelkét!” És a negyedik, legkisebb harangon ez olvasható: „Övj meg bennünket a kábítószerzerezéstől, az alkoholizmustól, az AIDS-től és a földrengéstől.”

Találkozásunkat az irkutszki közösséggel egy ünnepi esemény koro-

názta meg. Az orosz származású *Kirill püspök atya* meghívott bennünket pappá szentelésének huszonötödik évfordulójára, és a katedrális felépülésének öt éves ünnepére. A meghívottak között volt még két muzulmán imám és egy buddhista láma, jelezve a jövőbeli közös kapcsolatok fontosságát. Az ünnepi mise végén került sor az egykori szibériai koncentrációs táborok területéről összegyűjtött földek megszentelésére. Azokban a pillanatokban arra gondoltam, hogy az új kőtemplom és a lelkekből épülő élő egyház erre a – ki tudja hány ezer és ezer vértanú vérével megszentelt – földre épült és épül.

Az ebédnél megismerkedtünk a két muzulmán imámmal és két japán szerzetesnővérrel is. Itt akadunk össze a szlovákiai magyar származású *József atyával*, a Pozsony melletti Magyarbértől. Három évig élt Mongólia fővárosában, Ulánbátorban, s mint meséli, ottléte alatt a szép számú egyházi közösségben nemcsak új kapcsolatokra, hanem közel száz olyan szóra is bukkant, ami nagyon hasonlít a magyarhoz.

A remény sugara, az újjászületés reménye így többszörösen felcsillant Szibériában, lelki megújulást ígérve. Remélhetjük, hogy minél többen kezdik el élni az Evangéliumot, hogy Jézus végrendelete beteljesedjen, s Ő itt legyen mindig közöttünk. ■

AZ „ÖKUMENIZMUS VÁROSA”

Egy svájci református lelkész, professzor és fokolarinó életútja és felfedezései.

STEFAN TOBLER figyelmét először egyáltalán nem ragadta meg, amikor Nagyszebenről, németül Hermannstadtról (vagy román néven Sibiu-ról) hallott. Az evangélikus egyetem teológiai fakultásának állásajánlatát rutinszerűen tette félre a többi levél mellé. Csak akkor kezdett felébredni a kíváncsisága, amikor egy barátja – az ajánlatról mit sem tudva – nagy lelkesedéssel beszélt neki erről az erdélyi városról.

Útja a professzori katedrához egyáltalán nem vezetett nyílegyenesen. Egy sankt gallen-i református családban született 1959-ben, négy testvére közül ő a legfiatalabb. Zürichben azzal az elhatározással kezdte meg teológiai tanulmányait 1979-ben, hogy református lelkész lesz. A hetvenes évek közepén, egyik osztálytársán keresztül megismerte a gen-eket, a Fokoláre Mozgalom fiataljait. 1980 karácsonya fordulatot hozott az életében. Zürichben diákzavargások voltak, és az egyházi és városi vezetők találkozóra hívták a

fiatalokat. Két nappal karácsony előtt Stefan eldöntötte, hogy nem utazik haza, hanem az ünnepekre Zürichben marad.

– „Sokat jelentett a családom. Viszont azt is láttam, hogy a geneknek ott a helyük, ahol leginkább szükség van rájuk. Csatlakozni akartam én is hozzájuk.”

Minél szorosabbra fűződött ezekkel a fiatalokkal a kapcsolata, annál erősebben vonzotta őt ez az új keresztény hivatás, a fokolár. Mit tegyen? Hiszen lelkész akart lenni! Feladhatja-e lelkészi hivatását egy másik hivatás kedvéért? Jelre várt, de hiába.

Tanulmányainak befejezése előtt részt vett egy találkozón Rómában, ahol a kápolna csendjében szeme megakadt a falon függő feszület Krisztusán. Különösen csúnyának találta. Mintha azt kérdezné tőle: Szeretsz-e engem, így ahogy vagyok, csúnyán? Szeretsz-e engem a keresztén függés gyöttrő bizonytalanságában?

– „Abban a pillanatban nem tudtam mást mondani, csak igent – emlékszik vissza. – Világos volt számomra, hogy ez az igen a bizonytalanság útját jelenti, azaz nem a lelkészi hivatást, hanem a fokolárt.”

Így ment tanulmányainak végeztével 1984-ben Loppianóba. Két év múlva pedig már egy svájci fokolárban élt.

– „Belsőleg teljesen elszakadtam már attól, hogy lelkész legyek. 1988 márciusában azonban, hogy a Mozgalmon belüli evangélikusokat jobban tudjam szolgálni, mégis lelkész lettem. Később pedig megszereztem a doktorátust is.”

– „A protestáns teológia szerint csak kétségeken keresztül tud megszületni egy valóban új dolog. Protestáns teológusként tudnom kell helyt adni mindenféle kérdésnek. Doktori disszertációm szempontjából azt jelentette ez, hogy életem minden addigi lépését meg kellett kérdőjeleznem.”

Ez néha csaknem a kétségbeesésig menő gyötrelmeket okozott Stefan-

Neue Stadt (4)

Balra: A többnemzetiségű Nagyszeben (németül Hermannstadt, románul Sibiu) látképe.

Jobbra fent: Életképek az evangélikus egyetem teológiai fakultásán.
„A munkám kulcsává éppen az a lelkiség vált, amiről azt gondoltam, hogy képtelen vagyok visszaadni a protestáns teológia fogalmaival.”

Jobbra: Stefan Tobler 1986-ban Loppianóban magyar önkéntesek társaságában.

nak. Végül is mindig ugyanarra a felismerésre jutott:

– „A munkám kulcsává éppen az a lelkiség vált, amiről azt gondoltam, hogy képtelen vagyok visszaadni a protestáns teológia fogalmaival”.

Évekig Hollandiában élt lelkész-ként az ottani fokolárban. Ezek az évek inkább nyugalmasan teltek, annak ellenére, hogy mély belső megábrándításokon kellett átmennie, újra és újra. A Berlinben, majd a doktorátus megszerzése után Zürichben töltött három év után a tübingeni egyetem magántanáraként dolgozott.

A hétvégéket gyakran Rómában töltötte, ugyanis 2000 óta részt vesz a Fokoláre Mozgalom „Abba Iskola-jának” munkájában.

– „A keresztyén hit minden időben döntő hatással volt a kultúrára – állítja. – Az Abba Iskola izgalmas feladata, hogy megpróbálja megragadni azt az új kultúrteremtő erőt, mely egy új karizmából, a Fokoláre Mozgalom lelkiségéből születik. Ebben a hosszú távú munkában egy egészen komoly tudományos bázisnak kell közösen teljesítenie, intellektuálisan és egzisztenciálisan. Ezért is haladunk csak lassan az Ab-

ba Iskolában. Ami nem tántoríthat el kitűzött célunktól.”

Svájc, Olaszország, Hollandia és Németország után most Románia az ötödik ország, ahol Stefan Tobler él. Svájci református teológusként egy romániai evangélikus teológián? Érdeklődésemre Stefan Tobler felvilágosít:

– „A református és a lutheránus egyház egyetlen családhoz tartozik. Németül mindkettőt „evangélikus egyház”-nak hívják. Az 1973-as Leuenbergeri Konkordátum óta nem helyes két egymástól független egyházzal beszélni. Inkább úgy kellene fogalmazni: ugyanannak az evangélikus egyháznak két megjelenési formájáról van szó. Ezért egészen természetes, hogy református létemre lelkészi és tanítói szolgálatot teljesítsek az evangélikus Egyházban. A nyelv elsajátítása viszont több energiát kíván tőlem, mint korábban” – vallja be kertelesség nélkül. Közben lelkesedéssel meséli:

– „Erdély hatalmas felfedezés a számomra. Az ember azt gondolná, hogy valahol messze Keleten fekszik. Amikor megérkeztem, mégis azt kellett megállapítanom, hogy kulturálisan, történelmileg és földrajzilag is teljes mértékben közép-európai városba kerültem.”

UV archív

Nagyszebenben, a 2004 júniusában megtartott önkormányzati választásokon a lakosság több mint nyolcvan százaléka a német származású polgármestert támogatta. A

városi képviselők között is messze több a német származású, mint a tömeges kivándorlás következtében alig két százalékra zsugorodott lélekszám alapján gondolni lehetne.

– „A reformáció óta öt felekezet él itt békésen egymás mellett. Ortodoxok, katolikusok, reformátusok, evangélikusok és unitáriusok, később aztán még a görög katolikusok is.”

A tény, hogy egyetlen felekezet sincs többségi helyzetben, kedvez az ökumenizmusnak, különösen pedig a protestáns-ortodox párbeszédnek.

– „Amikor Genfben, az Egyházak Ökumenikus Tanácsában találkozunk ezek az egyházak, elég körülményes a kapcsolatuk – véli Stefan Tobler. Ám Nagyszebenben más a helyzet, itt mindkét közösség történelmileg kiérlelt múltra tekinthet vissza. Van helyben teológia fakultásuk és nyitottak egymás felé.”

Ezért is dolgozik fáradhatatlanul a kis evangélikus fakultás fennmaradásáért és fektet nagy erőt abba, hogy a két fakultás között létrejöhön az Ökumenikus Intézet.

2004 májusában Nagyszebent egyhangúan megválasztották 2007. Európa Kultúrfővárosává. Ugyanabban az évben ott kerül megrendezésre majd a Harmadik Európai Ökumenikus Találkozó, Basel és Graz után.

– „Erdély, illetve Románia egészen Európa központjává válik. Mindig is oda tartozott, csak ez valahogy hosszú időre feledésbe merült.” – mondja Stefan Tobler, nem titkolt lelkesedéssel és reményteli várakozással tekintve a jövőbe.

Peter Forst–Vizsolyi László

Internetről mindenkinék (1.)

Sokan vannak, akik használják az internetet, de talán még többen azok, akik alig, vagy egyáltalán nem ismerik. Sorozatunkban nekik szeretnénk hasznos információkkal szolgálni.

- Az Internet története
- Keresési lehetőségek
- Az Internet előnyei

Gondolataim közvetlen inspirálója az Esztergom-Budapesti egyházmegye lapjának 2005 őszi számában *Fülöp Ákos* tollából megjelent cikk volt.

A '60-as években merült fel angol és amerikai kutatóintézeteknél és a hadseregnél az igény a számítógépek összekötésére. Ehhez azonban szükség volt egy központi számítógépre (szerver), amely a forgalmat szabályozta. Később egy nyílt hálózatot hoztak létre, amelyhez nem kell szerver, mert bármelyik gép tud információt küldeni és fogadni. E nyitott hálózat olyan, mint az országút, bárhol és bárki ráhajthat, és le is hajthat, és egyszerre több jármű is közlekedhet rajta. Az első, nem katonai, kormányzati alkalmazása a „közhasznú”, elektronikus levelezés volt, 1972-ből.

Amit ma a „közszej” internetnek nevez, az a már említett „nyílt hálózat” egy speciális alkalmazása. A rövidítése: „www”. Ennek leírását, működési elveit, nem is olyan régen, 1992-ben tették közzé. Lehetővé teszi bár-

milyen adat, de akár programok továbbítását is bármely gépről bármely gépre, központi irányító nélkül. Egy szöveg megadásával kereshetjük meg a kívánt adatforrást: Ez egy www.megnevezes.xx típusú cím.

A „www” azért kell, mert vannak más rendszerek is. (pl. az [ftp](ftp://ftp.megnevezes.xx): nagy adatállományokhoz; [telnet](mailto:email@megnevezes.xx): egy másik gép „távvezérlésére”). A második tag a „beszédes” rész, hogy melyik adatforrást keressük. A „megnevezes” az egyszerűség kedvéért nem tartalmazhat ékezetes betűket. A harmadik rész vagy a forrás országára utal, vagy pedig a működtető szervezet típusára (pl. [com](http://com.megnevezes.xx) = kereskedelmi, [org](http://org.megnevezes.xx) = közcélú, [net](http://net.megnevezes.xx) = hálózatos szervezet stb.). E háromrészes címet nevezik URL-nek is. Az előbbi címen lehet megtalálni az

adott forrást, ha beírjuk az internetes programunk (pl. Internet Explorer vagy Netscape, esetleg Mozilla vagy Opera stb.) címsorába, akkor ez

megnyitja annak kezdőlapját, a „honlapot”.

Egy adat forrását megtalálni keresővel is lehet. Ezeket két nagy csoportba oszthatjuk. Az első bármely beírt kifejezést megkeres, a második tematikus felsorolást ad. Az előbbi fajta az Altavista (www.altavista.com magyar változata a www.altavizsla.hu) vagy a Google (www.google.com magyarul www.goliat.hu) stb. A magyar változatok ékezetes karaktereket is elfogadnak. Tematikus kereső van az Altavizslában is vagy a Magyar Telekom oldalán (www.t-online.hu), de én jobban szeretem a Startlapot (www.startlap.hu).

Az internetnek rengeteg előnye van. Először is hatalmas adattár: hozzáférhetünk a világ bármely

PSZICHOLÓGIA

Az előítéletről

Sokszor gondolkoztam azon, hogy vajon miért alakul ki annyi előítélet, nem csak a felnőtteknél, hanem már a gyerekkorban?

N. R.

Egy lelkiileg egészséges kisgyermek számára egy ideig teljesen magától értetődő, hogy minden társával egyformán igyekszik kapcsolatot teremteni. Eszébe sem jut, hogy valakitől azért zárkozzon el, mert annak más a bőrszíne, más képp öltözködik vagy mert más képp beszél, mint ő. Később, ahogy cseperedni kezdenek a kisgyermek, egyre inkább észrevehető, hogy kialakulnak bennük különféle előítéletek.

Különösen akkor, ha a családjában vagy szűkebb környezetében arról hall, hogy egyik ember különb, mint a másik, egyikkel barátokozunk, de a másikkal nem, mert ő nem olyan, mint mi. Valójában az előítéleteket a szülők „örökítik át” gyermekeikbe, amikor különféle okokból – legtöbbször féltésből

– lebeszéljük őket arról, hogy mindeenkivel barátkozzanak. Ilyenkor a gyermekek kapcsolatait a szülők, a felnőttek előítélete befolyásolja.

Ez már óvodás korban is előfordul, amikor például a születésnap zsúrra nem mindenkit hívnak meg. Persze ennek anyagi okai is lehetnek, de akkor felmerül a kérdés: vajon a születésnap zsúrok erősítik-e vagy gyengítik az óvodai csoport, mint közösség életét. Valójában sokszor az anyagi különbségek okozzák a csoportoknak kisebb csoportokra (klikkekre) tagozódását.

A gyermekben kilencéves kora körül alakulnak ki az erkölcsi érzelmek. Ebben az időszakban válnak képessé ugyanis a fogalmi gondolkodásra. Kilenc év körül már meg tudják különböztetni az erkölcsi „jó” és „rossz” fogalmát. (Természetesen egészséges mentű személyiségfejlődés esetén.) És ez együtt járhat a különféle előítéletek kialakulásával is. Valójában minden előítélet mögött a félelem húzódik meg.

Félhetünk, hogy gyermekünk eltanulja a csúnya beszédet, az agresszivitást, vagy esetleg éppen vele bántanak rosszul a másik gyermek.

Félhetünk, hogy más értékrendet képvisel a másik család, és ez hatni fog gyermekünkre. A nevelés során sokféle aggodalom gyöthet minket. Egy azonban biztos: óvodás, kisiskolás, sőt még serdülő gyermekünket is alapvetően a család értékrendje befolyásolja, akkor, ha megfelelő törődést és odafigyelmet kap tőlünk. Csak úgy tud rá hatni mások értékrendje, ha nem kapja meg a családban azt a figyelmet és törődést, ami megilletné őt.

Egész nevelési szemléletünknek meg kellene változnia, hogy gyermekeinkben az előítélet-mentes hozzáállás megmaradjon, az a tudat, hogy mindannyian egyformán értékesek vagyunk. Isten gyermekei, vagyis egymás testvérei.

Szalainé Simkó Hilda

részen, bármely nyelven tárolt adatokhoz. Folyton bővül a tartalma, az utókor számára egyre több régi gyűjteményt digitalizálnak. Amellett: jól kereshetően állnak rendelkezésünkre. Egy hagyományos könyvtárban hatalmas szekrényekben tárolják a katalógus cédulákat, amik bár tartalmazznak néhány információt az adott műről, de többnyire csak a szerzők neve szerint vannak sorrendbe rakva. Így, ha nem ismerjük az író, szinte teljesen esélytelenek vagyunk, csak egy tapasztalt könyvtáros segíthet! Az internet könyvtárosai a keresőprogramok. Például, ha egy tanulmány 251. oldalán csak a lábjegyzetben szerepel is a „testvériség” szó, a kereső megtalálja nekünk. Aztán, a nap 24 órájában nyitva áll az adatok hatalmas tárháza, és nem is kell várunk mások közreműködésére, nem is kell sorba állnunk, várakozunk... Végül a frissesség. Az úgynevezett tartalomszolgáltatókon (pl. www.origo.hu) percenként frissített információk találhatóak (pl. hírek, időjárási előrejelzés).

Rombányi László

KRAUSE PÜSPÖK HEMMERLE- DÍJAS

Christian Krause német püspöknek, a Lutheránus Világszövetség volt elnökének ítelték oda 2006-ban a Klaus Hemmerle-díjat, amit a Fokoláre Mozgalom alapított.

Krause 1971-ben Tanzániában nagyszabású menekültprogramot irányított a Lutheránus Világszövetség megbízásából. 1972 és 85 között a külföldi kapcsolatokkal megbízott felelőse a Német Egyesült Evangélikus-Lutheránus Egyház tanácsának. „Az Egyház evangéliumi napja” általános titkára 1985-től, az ökumenizmus és a szolidaritás nemzetközi szinten elkötelezett építője. 1997-ben, miután Braunschweig püspöke lett, Hongkongban a Lutheránus Világszövetség elnökévé választják. Ő írta alá a Világszövetség nevében 1999-ben, Cassidy bíborossal, a Vatikán képviselőjével a megigazulásról szóló tanítás kiegészítő nyilatkozatát Augsburgban.

INFORMATIKAI CSÚCSTALÁLKOZÓ

„Mi, a világ népeinek képviselői, egy emberközpontú, fejlődést szolgáló információs társadalmat

szeretnénk, és elkötelezzük magunkat ennek a megvalósítására” – olvassuk az ENSZ Információs Társadalom Csúcstalálkozójának (WSIS 2005) záródokumentumában.

Tuniszban 176 ország több mint tizenhatalmazó küldöttje volt jelen. A találkozó, meghagyva az USA világhálót irányító szerepét, megnyitotta azt más országok számára is. Központi kérdés volt a gazdag és szegény országok közötti digitális szakadék. John Foley érsek, a Tömegtájékoztatás Pápai Tanácsának elnöke felszólalásában a jövő nemzedékért való elköteleződést sürgetve hangsúlyozta: „A fejlettebb országoknak magukra kell vállalniuk a felelősséget, és fel kell gyorsítaniuk az informatika fejlődését, biztosítva a nagyobb hozzáférést az új médiákhoz”.

Abdoulaye Wade, Szenegál elnöke szerint „Afrika végre bekapcsolódott a világhálóba”. Pillanatnyilag a föld lakosságának 14%-a fér hozzá a világháléhoz, Magyarországon 28%, míg az USA-ban 62%.

A JÖVŐ HÁZA BUDAPESTEN

A tudomány legfrissebb vívmányait mutatja be a Jövő Háza interaktív kiál-

lítása a Millenáris Parkban. Egyszerre múzeum, kiállítás és technológiai sci-fi park, egy új intézménytípus, amely ötvözi az ismeretszerzés formáit. Sokat megtudhatunk a szívről és az agyról, valamint az utóbbi évek genetikai-genomikai forradalmáról. Négy úrkutatási bemutató ismereti a Mars-expedíciókat

és a bolygóközi utazások körülményeit. Hozzáférhető a Nemzeti digitális adattár és audiovizuális archívum, a látogatók részt vehetnek egy Mars-sétán, és repülőgépet vezethetnek Budapest felett. Derült időben az esti

órákban mini csillagvizsgáló állomás működik.

A kiállítás jövőképe felvet egy sor etikai kérdést, mely szembesít a világról és emberről alkotott képünkkel. Kiváló lehetőséget kínál a beszélgetéshez gyerekekkel és fiatalokkal!

A KIS JÉZUS ÉS KARÁCSONY

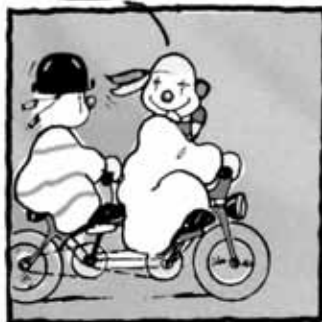
A Fokoláre Mozgalomhoz tartozó 4-9 éves gyerekek, a gen4-ek az utcákon is hirdették az embereknek karácsony tájkán: Jézus megszületett, ez az Ő

ünnepe, nem a vásárlásé, a karácsonyfáé, még csak nem is az ajándékozásé. Jézuskákat készítettek gipszből, nagy gonddal formázták, csomagolták, majd a város legelegánsabb sétálóutcájába vitték Szegeden és Pesten, mint a karácsony örömhírét. Az éneklő, mosolygó csoport – szemmel láthatóan különböztek az egyszerű árusoktól – felhívta magára a figyelmet. Az utcai hegedűs nekik játszott, és a szórólapot osztogató hölgy a végén odajött, hogy a szép éneket megköszönje.

TUDOD,
MIT ÁLMODTAM
AZ ÉJJEL?
KIDOBták EGY HATALMAS
SZEMÉTDOMBRA AZ ÖSSZES
RAKÉTÁT, MINDEN BOMBÁT,
A NUKLEÁRIS ROBBANÓFEJEKET,
A BOMBÁZÓKAT,
ÉS A VADÁSZREPÜLŐKET...

MÉG AZT IS ÁLMODTAM,
HOGY A BÖRTÖNBEN
SZARVASGOMBÁT TERMELNEK,
ÉS AZT IS, HOGY MÁS MUNKÁRA
KÜLDTÉK A FEKETE KRÓNIKÁK
SZERKESZTŐIT...

...ÉS AKINEK
TÚL SOK PÉNZE VOLT,
SZÉTSZOTTA SZOMBATONKÉNT
AZOK KÖZT, AKIKNEK SEMMIJE SE
VOLT... AZT IS MEGTILTOTTÁK, HOGY
A NAGYMAMÁKAT EGYEDÜL
HAGYJÁK VASÁRNPAP,
ÉS HOGY...

ÉN MINDENNAP
ILYENÉKET
ÁLMODOK!

KERESZTREJTVÉNY

Beküldendő Christian Morgenstern teljes mondása:
„Nehezebb egyetlen napot teljesen Isten gyermekeként le-
élni, mint...” (vízszintes 1. a hozzátartozó függőlegessel
és függőleges 1. a hozzátartozó vízszintessel).

Vízszintes: 10. Fogda. 11. Leveszi a leves sűrűjét.
12. ...áll a vártán 13. Liter. 14. Elgondolás. 15. Özönvíz
igaz embere. 16. Orosz folyó. 18. Összekevert eget (!).
19. Áll alatti zsírpárna. 20. Majmok páros betűi. 21.
Vele született angol. 22. Személyes névmás. 23. Halk
hangot ad. 26. Te és te. 27. Hint, szór. 28. Fizikai ké-
pesség. 29. Azonos magánhangzók. 30. Isteni erények
egyike. 31. Nyugtalanító feladat. 33. Lélektelen mun-
ka. 35. Régi német betű. 37. Cserben hagy. 39. Meggyő-
ződéssel hisz.

Függőleges: 2. Jól becsukó. 3. Gyógyvizű kút (első
magánhangzó ékezetes!). 4. Egyik keresztény felekezet
rövidítése. 5. Néma szélek (!). 6. Rangjelző. 7. Riga la-
kója. 8. Zenei együttesünk. 9. Alkottál. 13. Katonai
műszer (ékezet nélkül). 16. Poszméh. 17. Nátrium és
titán. 19. Tenne páratlanjai (!). 24. Köpüléskor kelet-
kezik. 25. Végtelen zöngés (!). 27. Ritka női név. 30.
Hidrogén, berilium és vanádium. 32. 3/5-öd Dover (!).
34. Állati lakhely. 36. Törökország autós jelzése. 38.
Például rövidítve (!).

1	2	3	4	5	Y	6	7	8	9	E
10						11				
12					13		14			
15					16		17	18		
I				19				20		
A		21							22	
23	24	25			26			27		
28				29			30			
31			32		33	34				
É		35		36		37				38
S	Z				E		39			

Előző havi keresztrejtvényünk megfejtése Salkabázi
Sára egy mondatának folytatása.

A teljes gondolat:

„Szeretni akkor, amikor ez nehéz, amikor talán
szívemnek panasa van, amikor ellőknek – ez kell az
Úristennek!”.

**Isten nem vitatkozik az emberrel.
Ha beszél, mindig igaza van!**

Afrikai közmondás

